

SVENSKA RIKSDAGSGRUPPEN

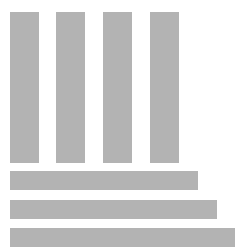
VERKSAMHETSBERÄTTELSE

APRIL 2018–APRIL 2019

Verksamhetsberättelsen ges partidagen för kännedom.

INNEHÅLL

Riksdagsgruppens sammansättning samt uppdragsfördelning.....	3
Riksdagsgruppens kansli.....	5
Sammanträden och sammankomster.....	6
Gruppordförandes hälsning.....	8
Generalsekreterarens översikt.....	9
Rapport från utskotten.....	11
Ålandsrapportering.....	20
Bilaga	
Gruppenföranden.....	22

SVENSKA RIKSDAGSGRUPPEN

Riksdagsgruppens sammansättning samt uppdragsfördelning under riksdagsmannaperioden

Anders Adlercreutz

Nylands valkrets 22.04.2015–
Förvaltningsutskottet (medlem)
Miljöutskottet (medlem)
Styrelsen för Finlands grupp i Interparlamentariska unionen (medlem)
Finlands Nationalopera och -baletts förvaltningsråd (ersättare)
Assistent: **Crista Grönroos** 7.1.2016–

Eva Biaudet

Helsingfors valkrets 22.03.1991–23.03.1999, 24.03.1999–31.12.2006, 22.04.2015–
Svenska riksdagsgruppens första vice ordförande
Lagutskottet (vice ordförande)
Stora utskottet (medlem)
Stora utskottets arbetsdelegation (medlem)
Finlands delegation i Nordiska rådet (ersättare)
Delegationen för Utrikespolitiska institutet (medlem)
Assistent: **Karin Ringbom** 1.6.2015–

Blomqvist, Thomas

Nylands valkrets 21.03.2007–
Svenska riksdagsgruppens ordförande
Försvarsutskottet (medlem)
Forum för internationella frågor (medlem)
VR:s förvaltningsråd
Assistent: **Anni Dahlén** 11.5.2017–

Henriksson, Anna-Maja

Vasa valkrets 21.03.2007–
Grundlagsutskottet (medlem)
Finlands delegation i Nordiska rådet (medlem)
Alkos förvaltningsråd (vice ordförande)
Assistent: **Lisa Palm** 24.2.2017–

Löfström, Mats

Landskapet Ålands valkrets 22.04.2015–
Svenska riksdagsgruppens andra vice ordförande
Kommunikationsutskottet (medlem)
Grundlagsutskottet (ersättare)
Stora utskottet (Ålands representant)
Finlands Nationalopera och -balett, förvaltningsråd (medlem)
Assistent: **Valter Huldén** 1.9.2017–1.3.2019
Elin Boman 4.3.2019–

Nylander, Mikaela

Nylands valkrets 19.03.2003–
Kulturutskottet (medlem)
Rundradion Ab:s förvaltningsråd (medlem)
Styrelsen för Finlands grupp i Interparlamentariska unionen (ersättare)
Skärgårdsdelegationen (ersättare)
Assistent: **Emilia Mattsson** 26.2.2018–17.4.2019

Nylund, Mats

Vasa valkrets 21.03.2007–
Jord- och skogsbruksutskottet (medlem)
Finansutskottet (medlem)
Skattedelegationen (adjungerad medlem)
Jordbruksdelegationen (medlem)
Postis förvaltningsråd (medlem)
Assistent: **Mikaela Wickman** 23.1.2017–17.4.2019

Rehn-Kivi, Veronica

Nylands valkrets 09.08.2016–
Social- och hälsovårdsutskottet (medlem)
Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (medlem)
Assistent: **Vilhelm Forss** 1.3.2018–

Strand, Joakim

Vasa valkrets 22.04.2015–
Finansutskottet (ersättare)
Förvaltnings- och säkerhetsdelegationen (adjungerad medlem)
Kultur- och vetenskapsdelegationen (medlem)
Kommun- och hälsovårdsdelegationen (medlem)
Assistent: **Linda Rönnqvist** 5.9.2016–17.4.2019

Wallin, Stefan

Egentliga Finlands valkrets 21.03.2007–
Svenska riksdagsgruppens ordförande till 7.2.2018
Framtidsutskottets ordförande från 16.2.2018
Utrikesutskottet (medlem)
Talmanskonferensen (medlem) från 16.2.2018
Kanslikommissionen (ersättare)
Veikkaus förvaltningsråd
Skärgårdsdelegationen (medlem)
Assistent: **Oscar Byman** 14.8.2017–28.2.2019
Valter Forss 1.2.2019–14.4.2019

Riksdagsgruppens kansli

Generalsekreterare **Henrik Stenbäck**
Allmän politisk bevakning och beredning

Politisk rådgivare **Otto Andersson**

Tf. lagstiftningssekreterare **Hanna Seppä**
Juridisk rådgivning i lagstiftningsarbetet

Riksdagssekreterare **Christel Liljeström**
Allmän förvaltning, besök och inbjudningar

Kontorschef vid Ålandskontoret i Helsingfors **Lena von Knorring**
Åländsk intressebevakning

Gruppen har inlett ett samarbete med Liberal Praktik. **Rasmus Sinnemaa** har under perioden 18.2–15.3.2019 verkat som praktikant i gruppen.

Ett flertal elever har varit på kansliet för grundskolans PRAO-period.

Sammanträden och sammankomster

Svenska riksdagsgruppen har i regel sammankommit till gruppmöten varje torsdag. Extra gruppmöten har sammankallats vid behov. Under perioden maj 2018 – mars 2019 har 48 protokollförda sammanträden hållits.

Till riksdagsgruppens sammanträden inkallas förutom Svenska riksdagsgruppens riksdagsledamöter även gruppkansliets personal. Övriga inkallade är ordförande för Svenska Kvinnoförbundet, ordförande för Svensk Ungdom, partisekreteraren, partiets pressekreterare, politisk sakkunnig Silja Borgarsdóttir Sandelin och Europaparlamentariker Nils Torvalds samt dennes assistent.

I riksdagshuset har den 5 mars och 10 september arrangerats "öppet hus"-tillställningar där riksdagsgruppen har varit representerad. Man har haft ett eget stand med material samt ledamöter och tjänstemän på plats för att samtala med besökarna.

Gruppen har deltagit i husets säkerhetsskolningar samt på av utbildningsstyrelsen m.fl. arrangerad skolningstillfälle gällande utbildning och forskning.

Under året har två temakvällar arrangerats:

20.6 var Nordeas ekonomist Olli Kärkkäinen till gruppen på ett experthörande om socialskyddsreformen
18.9 genomgick de strategiska linjerna för gruppens kommande skuggbudget.

Grupper som besökt oss under perioden är bl.a : KKV (Konkurrens- och konsumentverket), Meto (Skogsbranschens Experter r.f.), Perheyrittäjien Liitto, Bussiness Finland, Teknologiförbundet, Skogsindustrin, Landsbygdspolitiska helhetsprogrammets ansvarspersoner, Vake (valtion kehitysyhtiö), Flyktinghjälpen, Vapo, Fingo (Finländska utvecklingsföreningar r.f.), Sitra, Demo Helsinki, Företagarna i Finland, Centern i Sveriges riksdagsledamöter och Solidium (statens förvaltningsföretag).

Gruppen har besökt UPM och YLE på deras verksamhetsställen i Helsingfors för att bli informerade om respektive sektors aktuella ärenden.

Riksdagsgruppen har haft sin representant på plats i samband med olika demonstrationer och deputationer i riksdagen.

Riksdagsgrupperna erbjuds möjlighet till att arrangera egna tillställningar i Riksdagens Infocenter. Under perioden har de hållits enligt följande:

- 8.5 2018 Asylpolitiken i Finland – hur åtgärda problemen? (Adlercreutz)
- 7.5 2018 Unga killars framtid – hur kan vi motverka marginalisering? (Blomqvist, Adlercreutz)
- 13.11 2018 Vi ska stoppa klimatförändringen- men hur? (Adlercreutz)
- 17.12 2018 Robotisering, digitalisering, blockedjor, artificiell intelligens och delningsekonomin är tidens megatrender – är du redo ? (Wallin)
- 22.1 2019 Hur kan vi förebygga psykisk ohälsa och vad borde göras under nästa regeringsperiod ? (Nyländer)
- 7.3 2019 Hur garantera en trygg och god äldrevård ? (Henriksson)
- 27.3 2019 Hur förbättra ungdomarnas välmående och familjernas vardag? (Adlercreutz)

Riksdagsgruppens sommarmöte 2018 hölls 27–28 augusti huvudsakligen i Helsingfors. Dagarna inleddes med torgträff vid Havis Amanda innan gruppen styrde iväg till Sveaborg. Nordisk kulturkontakt presenterade sin verksamhet och gruppens sommarmöte hölls i deras utrym-
men. Helsingfors Universitet gav en bred översikt av universitetets verksamhet och framtid. Riksdags-
gruppen begav sig med cykel till lunchstället där även medias representanter deltog. Helsingfors vice
borgmästare Pia Pakarinen tog emot gruppen och presenterade stadens strategi gällande förunder-
visningen och undervisningen i staden.

Riksdagsgruppen hade presentationsmaterial framställt vid det första arrangemanget av Alandica
debatt på Åland. Flera ledamöter deltog i de debatter som arrangerades. Gruppen var även aktivt
med i Svenska folkpartiets program på Suomi Arena i Björneborg.

Gruppförändes hälsning

Gruppförändes översikt

Vi har nu den här riksdagsperiodens sista år bakom oss. Det har varit ett händelserikt år, många viktiga frågor har diskuterats och behandlats i riksdagen, men trots allt är det behandlingen av vård- och landskapsreformen som tagit mest tid i riksdagen och fått mest uppmärksamhet också i offentligheten.

Riksdagsperiodens sista år var samtidigt regeringen Sipiläs sista år. Regeringens mandatperiod blev till slut aningen kortare än riksdagens när statsminister Sipilä alldeles i slutet av perioden lämnade in regeringens avskedsansökan. Statsministern fattade det här beslutet p.g.a att det inte fanns förutsättningar att få regeringens största och viktigaste fråga vård- och landskapsreformen godkänd i riksdagen.

Redan i slutet av år 2018 kunde man se att den här reformen knappast hinner godkännas under den här perioden. Regeringen och regeringspartierna fortsatte ändå att envist försöka driva reformen framåt med mer eller mindre alla medel. Men senast när grundlagsutskottet i slutet av februari 2019 gav sitt, till många väsentliga delar, kritiska utlåtande började också ledamöter från regeringspartierna inse att loppet var kört. Efter otaliga timmars utsiktslöst arbete av social- och hälsovårdsutskottet insåg till slut också regeringen att reformen inte kommer att godkännas av riksdagen. Sipilä valde då att lämna in regeringens avskedsansökan, vilket var aningen överraskande, men ett tecken på att också statsministern erkände regeringens totala misslyckande i den här frågan.

Man kan säga att regeringen i synnerhet under sitt sista år i många avseenden gjorde oppositionens liv ganska enkelt. Man gav dåligt beredda lagförslag till riksdagen, en del förslag avgavs aldrig och en del förföll i slutet av perioden. Vår riksdagsgrupp kritiserade och röstade emot de dåliga förslagen, och de var rätt många, men de förslag som var genomtänkta och motiverade kunde vi stöda. Vi fortsatte alltså den konstruktiva oppositionspolitik som vi fört under hela perioden.

Under våra fyra år i opposition har vi haft möjligheten att tydligt formulera vår egen politik och komma med egna förslag utgående från våra värderingar. På det sättet har den här perioden varit både lärorik och nyttig. Men våra möjligheter att påverka beslutsfattandet har ofta varit rätt små, och det har känts både frustrerande och irriterande. Därför vill vi naturligtvis vara med i nästa regering för att igen kunna vara med och styra utvecklingen i vårt land. Min förhoppning och bedömning är att vi tack vare att vi varit och är en konstruktiv kraft i riksdagen som de andra grupperna kan lita på att är konsekvent, saklig och samarbetsvillig, så har vi goda förutsättningar att vara med och förhandla om nästa regeringsprogram.

Thomas Blomqvist

Generalsekreterarens översikt

Vård- och landskapsreformen

Riksdagsåret, räknat från förra partidagen i Uleåborg i maj 2018, kom starkt att präglas av vård- och landskapsreformen. Som vi vet slutade den intensiva behandlingen med att regeringen gav upp i början av mars 2019 och statsminister Juha Sipilä lämnade in sin regerings avskedsansökan.

Före det hann man offra hundratals arbetstimmar i grundlagsutskottet och social- och hälsovårdsutskottet på behandlingen av det digra paketet. Med sitt utlåtande i juni 2018 gav grundlagsutskottet regeringen en ordentlig bakläxa. Arbetet och dragkampen om reformen fortsatte på hösten främst i social- och hälsovårdsutskottet.

I utskottet samarbetade SFP med den övriga oppositionen. Oppositionspartierna hade litet varierande angreppspunkter, men gemensamt var att man inte kunde godta reformen i den tappning regeringen ville genomföra helheten. Under hela processens gång fick själva lagberedningen mycket kritik. Början till nedräkningen som ledde till att reformen föll var grundlagsutskottets sista utlåtande i februari 2019. Utskottet framhöll att det ännu på slutrakan fanns flera brister i grundlagsenligheten.

Interpellation om äldreomsorg

Politiskt kom en helt annan fråga att bidra till att landskaps- och vårdreformen slutligen föll. Det gällde vanvården vid vissa privata äldreomsorgs hem som uppdagades i början av året 2019. Det ledde till en mycket livlig debatt om äldreomsorgen, där man krävde bättre övervakning, bättre upphandlingar av vården och där de flesta grupper kunde enas om att en vårdardimensionering på minst 0,7 skrivs in i lag.

Den enda interpellationen under den granskande perioden handlade om bristerna inom äldreomsorgen. Regeringen besvarade oppositionens gemensamma interpellation om äldreomsorgen i början av februari. SDP var första undertecknare.

Fulljournen i Vasa än en gång

Till följd av att vårdreformen föll uppstod ett läge att fristående från helheten ta upp medborgarinitiativet om fullskalig jour för Vasa centralsjukhus. Det skedde under valperiodens sista veckor i mars 2019 på SFP:s initiativ i social- och hälsovårdsutskottet.

Efter några dramatiska vändningar förkastades medborgarinitiativet i stora salen med rösterna 92–91, det vill säga minsta möjliga marginal. Att från oppositionsställning driva frågan så nära ett positivt beslut kan i vilket fall som helst ses som en politisk bragd. I synnerhet som riksdagen vid omröstningen omfattade ett uttalande som förpliktar nästa regering att lösa frågan.

Underrättelselagar i brådskande ordning

Ett av det senaste årets mest tungt vägande beslut var att både de civila och de militära underrättelselagarna förnyades. På hösten bestämde riksdagen med 5/6 kvalificerad majoritet att lagarna som förutsatte grundlagsändring skulle behandlas i brådskande ordning under innevarande mandatperiod. Innehållet i underrättelselagarna godkändes under de sista veckorna av mandatperioden.

Skuggbudget och klimatfrågan

Som oppositionsparti utarbetade Svenska riksdagsgruppen för fjärde året i rad en alternativ budget. Ett centralt element i årets skuggbudget är satsningarna på utbildning och de tio utbildningstester riksdagsgruppen godkände på sitt sommarmöte 2018 som hölls i Helsingfors.

För första gången tog riksdagens utredningstjänst i bruk ett nytt instrument att analysera de alternativa budgeternas totaleffekt på bland annat sysselsättningen. Ett anmärkningsvärt resultat är att reformerna i SFP:s alternativa budget skapar 3000 arbetsplatser mer än regeringens budget 2019. Klimatfrågan har under valperiodens sista år fått en central roll i den politiska debatten. Svenska riksdagsgruppen har aktivt deltagit i riksdagens rundabordsdiskussioner som ledde till att åtta av nio riksdagspartier tecknade under gemensamma målsättningar för att motverka klimatförändringen.

Initiativ om ändrad sittordning

I september 2018 gick Svenska riksdagsgruppen in med ett initiativ till riksdagens generalsekreterare där gruppen anhåller om en ändrad sittordning i riksdagens plenisal när nästa valperiod börjar. Att Svenska riksdagsgruppen sitter längst ut till höger bygger på en förlegad motivering om att tolkarna ska sitta fysiskt nära gruppen.

Svenska riksdagsgruppen har framhållit att gruppens placering i plenisalen bör återspegla gruppens placering på den politiska kartan och följa samma kriterier som gäller för övriga partier. Det naturliga är att följa samma principer som följs i Europaparlamentet. Riksdagsgruppernas ledare och riksdagens kanslikommission har i princip ställt sig positiva till Svenska riksdagsgruppens anhållan. Saken ska avgöras när den nya riksdagen börjar.

Riksdagsgruppen har under det sista året av valperioden letts av Thomas Blomqvist. Gruppens första viceordförande har varit Eva Biaudet och andra viceordförande Mats Löfström.

Henrik Stenbäck, generalsekreterare för Svenska riksdagsgruppen

RAPPORT FRÅN UTSKOTT

Arbetsliv- och jämställdhetsutskottet/ Veronica Rehn-Kivi

Arbetsliv- och jämställdhetsutskottet har under hösten 2018 behandlat bland annat regeringens förslag om ändring av arbetsavtalslagen, RP 227/2018. Regeringen föreslår att utkomstskyddet för arbetslösa ska ändras så att tiden utan ersättning på grund av ett anställningsförhållande upphört förkortas från 90 dagar till 60 dagar i situationer där arbetsgivaren har avslutat anställningsförhållandet av en orsak som beror på arbetstagaren. Veronica Rehn-Kivi som varit medlem i utskottet under perioden lämnade in en reservation tillsammans med Socialdemokratierna, Vänstern och De Gröna med motivering att förslaget ökar på den rättsliga osäkerheten och försvagar uppsägningskyddet. Ett annat viktigt ärende som varit uppe i utskottet var diskrimineringsombudsmannens berättelse. Bland annat lagstiftningen om tidsbestämda anställningar och familjeledigheter föreslås ses över för att motverka diskriminering på grundval av graviditet och föräldraskap. Rehn-Kivi ställde sig bakom utskottets betänkande.

Till statsbudgeten föreslog Rehn-Kivi tilläggsåtgärder i arbetsvälmåendet i form av medel på så väl ensamförsörjartillägg i barnbidraget som en höjning av garantipensionen och folkpensionen. Dessutom påpekade Rehn-Kivi vikten av att bryta kopplingen mellan utkomststödet och barnbidraget.

På grund av vård- och landskapsreformen har ledamot Rehn-Kivi varit tvungen att sitta på extra långa möten i social- och hälsovårdsutskottet och har därför haft begränsat med tid att delta i arbetslivs- och jämställdhetsutskottets möten.

Ekonomiutskottet/Joakim Strand

År 2018 tog Ekonomiutskottet bland mycket annat, ställning för att stifta en ny lag om företags-hemligheter. Tidigare reglering var mycket splittrad.

År 2018 behandlades även ändringen av lagen om Konkurrens- och konsumentverket, där konsumentrådgivningstjänsterna flyttas från magistraten till Konkurrens- och konsumentverket. Lagändringen innebär att förordningarna som föreskriver om språkraven för konsumentrådgivarna inte längre gäller. Ekonomiutskottet bestämde dock enhälligt, på undertecknades initiativ och faktiskt på självaste Svenska Dagen(!), att skriva in ett stycke i betänkandet om vikten att värna om det svenska språkets ställning i konsumentrådgivningen även i framtiden.

De högtintressanta regeringspropositionerna om förbudande av energiutvinning ur kol och ändringen av lagen om utsläppshandel har som väntat under året väckt mycket diskussion. Enligt förslaget ska användning av kol som bränsle vid el- eller värmeproduktion förbjudas från och med den 1 maj 2029. Man ska dock kunna göra undantag från förbudet för att säkerställa försörjningsberedskapen och garantera leveranssäkerheten vid produktion av el och värme. Om kol används trots förbudet, ska en påföljdsavgift påföras. De som väljer att frångå användningen av kol i förtid - vilket torde bli fallet för bl.a. Vasklot i Vasa - finns möjligheter till visst ekonomiskt stöd för själva omställningen samt för nya innovationer.

I början av år 2019 föreslog Ekonomiutskottet också enhälligt i sitt betänkande om konsumentkreditavtal att införa ett räntetak på 20 % för så kallade "snabblån". Utskottet föreslog också olika skärpningar i lagstiftningen och att övervakningen ska flyttas till Finansinspektionen. Utskottet ansåg även att det ska redas ut om snabblånsverksamheten alls är nödvändig och ändamålsenlig på sikt. Vidare lyfte man fram vikten av att lära ut ekonomiska färdigheter i alla utbildningsstadier som en förebyggande åtgärd i arbetet mot överskuldssättning. Glädjande var också att vi i betänkandet enhälligt starkt fäste uppmärksamhet vid de långa förvaringstiderna av betalningsanmärkningar. Ca 400 000 finländare har idag betalningsanmärkningar och personligen har jag ingen förståelse för varför anmärkningar skall bli hängande kvar flera år efter att själva skulden betalats. Jag vill passa på att rikta ett varmt tack till alla utskottskollegor och utskottsråd med vilka samarbetet under 4 år fungerat alldeles utmärkt!

Finansutskottet/Mats Nylund

Finansutskottets största uppgift under året är budgeten. Svenska riksdagsgruppens bedömning av den ekonomiska situationen var den samma som regeringens. Vi valde att i vår skuggbudget balansera statsbudgeten med samma belopp som regeringen och utan att höja totalskattegraden. Svenska riksdagsgruppen visade att det går att uppnå samma slutsumma trots att vi gjorde helt andra prioriteringar än regeringen. De skattemedel som flyter in använder vi för att skapa jämnare inkomstfördelning och social rättvisa. Gruppens skuggbudget satsar på en familjepolitisk helhetsreform och den innehåller ett mångsidigt sysselsättningspaket. Vi föreslår också höjda biståndsanslag och åtgärder som förbättrar ekonomin för de mest utsatta, bland annat ensamförsörjare. Vi föreslår högre garantipensioner och mera personal inom äldreården. Vi motsätter oss nedskärningar i studiestödet och föreslår högre inkomstgränser för studerande.

Svenska riksdagsgruppen fick, trots ställningen som oppositionsparti, igenom en del av sina förslag. Bland dessa fanns bland annat 50 000 euro till Finlands Yrkesfiskarförbund och 450 000 euro till kvinnoorganisationer. Det österbottniska exportandelslaget Viexpo fick 170 000 euro och 4H-verksamheten fick 600 000 euro. Trots aktiva försök lyckades gruppen inte i år heller säkra tilläggsfinansieringen för Folktinget.

Finansutskottet valde att efter omröstning inte ge något betänkande om medborgarinitiativet om slopande av arv- och gåvoskatten. SFP stöder ett avskaffande av arvs- och gåvoskatten och vi röstade också för att finansutskottet skulle ge ett betänkande så att ärendet kommit till plenum för beslut. Trots att medborgarinitiativet inte kom till plenum så behandlades det seriöst i finansutskottets skattedelegation. Ett slopande av arvs- och gåvoskatten kräver enligt sakkunniga förändringar i flera andra skattelagar, bland annat lagen om skatt på överlåtelsevinst. Dessa förändringar siktar vi på att lyfta fram i kommande regeringsförhandlingar.

Under året har utskottet också behandlat lagstiftning och direktiv för att hindra internationell skattesmitning och aggressiv skatteplanering. Av de mindre men ändå viktiga lagförslagen kan nämnas att utskottet har behandlat de beskattningsändringar som är kopplade till aktiesparkonton.

Framtidsutskottet /Stefan Wallin

Framtidsutskottet, där Svenska riksdagsgruppen genom Carl Haglund (2015–17), Thomas Blomqvist (2017–18) och Stefan Wallin (2018–19) innehaft ordförandeskapet, har enligt sin uppgiftsbeskrivning koncentrerat sig på regeringens framtidsredogörelse, Agenda 2030-redogörelse samt teknologiutvecklingen.

Megatrender såsom digitalisering, automatisering, robotisering, delningsekonomi och artificiell intelligens återfinns i många av de ärenden och sakkunnighöranden som utskottet under året haft eller arrangerat öppna möten kring. Utskottets betänkande om framtidsredogörelsens andra del om arbetslivet i ett brytningskede diskuterade på vårvintern i plenisalen.

Framtidsutskottet, som grundades som tillfälligt utskott 1993 och permanentades som ett jämbördigt riksdagsutskott 2001, har fortsatt tilldra sig utländskt intresse. Delegationer från flera europeiska länder, men även länder som Israel och Indien har besökt utskottet för att höra hur det arbetar och med vad.

Försvarsutskottet/Thomas Blomqvist

Det mest omfattande lagpaketet som försvarsutskottet tagit del i behandlingen av under det här sista året av valperioden var underrättelselagarna. I lagpaketet ingick lagförslag om militär underrättelseverksamhet, om civil underrättelseinhämtning samt ett lagförslag om övervakningen av underrättelseverksamheten och ändring i statstjänstemannalagen. Försvarsutskottet skrev betänkandet om den militära underrättelseverksamheten och gav utlåtande till grundlagsutskottet respektive förvaltningsutskottet om de övriga delarna av det här omfattande lagpaketet.

I vårt betänkande om militärunderrättelseverksamhet föreslog vi en del ändringar och ett uttalande om att riksdagen förutsätter att försvarsministeriet före utgången av 2020 lämnar försvarsutskottet en utredning om hur den nya lagstiftningen fungerar. Betänkandet var till slut inte enhälligt, även om det rådde stor enighet om det mesta så lämnades det tre reservationer. Svenska riksdagsgruppen

röstade för en del ändringsförslag med den övriga oppositionen, men vi lämnade ingen reservation till betänkandet.

De nya underrättelselagarna förutsatte också en ändring av § 10 i grundlagen, som riksdagen beslöt skulle förklaras brådskande med minst fem sjättedelar av de avgivna rösterna, och kunde därför godkännas av den här riksdagen med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna. I försvarsutskottets utlåtande konstaterade vi att sett ur ett försvarspolitiskt perspektiv fanns det skäl att behandla grundlagsändringen i brådskande ordning.

Några andra intressanta propositioner försvarsutskottet skrivit betänkande om gällde upphävande av lagen om befrielse för Jehovas vittnen från fullgörandet av värnplikt i vissa fall, och lagförslaget om beaktandet av den nationella säkerheten i områdesanvändningen och i fastighetsinnehav.

I propositionen om upphävandet av lagen om befrielse för Jehovas vittnen från fullgörandet av värnplikt fanns med en så kallad övergångsbestämmelse. I sitt utlåtande om propositionen påpekade grundlagsutskottet att övergångsbestämmelsen var grundlagsstridig eftersom den hade särbehandlat personer explicit på grund av religion eller övertygelse. Försvarsutskottet beaktade grundlagsutskottets utlåtande och föreslog att övergångsbestämmelsen stryks i lagförslaget.

I propositionen om beaktandet av den nationella säkerheten i områdesanvändningen och i fastighetsinnehav var en av de mera intressanta frågorna hur man beaktat frågan om bulvaner. I vårt betänkande ansåg vi att det är viktigt att lagen kompletteras med en bestämmelse som beaktar fastighetsförvärv gjorda av privatpersoner. En sådan bestämmelse har åtminstone ett signalvärde, eftersom den visar att man ser allvarligt på saken, trots att det kan vara svårt eller omöjligt att visa att fastigheten förvärvas på en tredje parts vägnar. Till övriga delar godkändes lagförslaget utan förändringar. I korthet innebär lagändringen att medborgare i stater utanför ESS-området behöver tillstånd för att förvärva fastigheter i Finland. Därtill gjorde vi ett uttalande där riksdagen förutsätter att försvarsministeriet före utgången av 2021 lämnar försvarsutskottet en rapport om hur de nya bestämmelserna fungerar.

Förvaltningsutskottet/Anders Adlercreutz

De tre största lagpaketen som behandlats i förvaltningsutskottet har varit landskapsreformen, social- och hälsovårdsreformens valfrihetslag och underrättelselagarna. Lagpaketet som gäller underrättelselagarna består totalt av fyra lagar och ett förslag från riksdagens talmanskonferens, av vilka samtliga behandlades i förvaltningsutskottet. För lagförslaget om civil underrättelse har förvaltningsutskottet fungerat som betänkandeutskott. I skrivande stund har behandlingen av lagpaketet ännu inte slutförts.

I lagförslagen som gällde grundandet av landskapen och valfriheten lämnade Adlercreutz in en avvikande mening i bägge. I dessa betonades bland annat att hela social-, hälsovårds- och landskapsreformens tidtabell är alltför stram, att det är osannolikt att de eftersträlvade inbesparingarna uppnås, att regeringen borde göra en notifiering till EU för att kontrollera att valfrihetslagen inte strider mot regleringen om statliga stöd, att det uppstår ett demokratiunderskott i landskapen samt att det finns en risk för att de språkliga rättigheterna inte kommer att förverkligas. Svenska riksdagsgruppen har också betonat att bashälsovården kunde överföras till sjukvårdsdistrikten, i stället för att skapa en helt ny förvaltningsnivå i landskapen enligt regeringens modell. Landskapsreformens andra del, som berör verkställigheten av landskapsreformen och omorganiseringen av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter, är för närvarande ännu under behandling i förvaltningsutskottet.

Utöver dessa stora lagpaket har förvaltningsutskottet även behandlat bland annat en ändring av utlänningslagen, där Adlercreutz lämnade in en gemensam reservation tillsammans med Vänsterförbundet. I reservationen betonades lagförslagets negativa konsekvenser för asylsökande: lagen begränsar bland annat möjligheten att förnya asylansökan och försnabbar avvisningsprocessen. Behovet att förbättra asylsökandes rättigheter lyftes även fram i vår avvikande mening till förvaltningsutskottets utlåtande om diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen. I den avvikande meningen stödde vi de förbättringsåtgärder som diskrimineringsombudsmannen lyfte fram och krävde att de försämringar som regeringen gjort i rättshjälpen för asylsökande ska tas tillbaka. Övriga viktiga ärenden i förvaltningsutskottet berörde statsbudgeten för 2019, behandlingen av EU:s allmänna dataskyddsförordning och en del EU-ärenden om asylpolitiken.

Grundlagsutskottet/ Anna-Maja Henriksson

Grundlagsutskottet behandlar de flesta propositioner utgående från om de är förenliga med grundlagen eller inte, men grundlagsutskottet kan också ta ställning till lagars förenlighet med självstyrelselagen för Åland. Grundlagsutskottet är också substansutskott då det gäller till exempel lagstiftning om samerna och språklagstiftningen i landet. Under året har många viktiga propositioner behandlats i grundlagsutskottet.

Den största frågan under perioden var utan tvekan grundlagsutskottets behandling av landskapsreformen, social- och hälsovårdsreformen och valfrihetslagen. Grundlagsutskottet har gett utlåtande till dessa lagförslag två gånger under denna verksamhetsperiod: 1 juni 2018 och 22 februari 2019.

I bägge utlåtandena fann grundlagsutskottet många grundlagsstridigheter. I det första utlåtandet i juni 2018 påpekade grundlagsutskottet att regeringens förslag till valfrihet innehöll allvarliga grundlagsproblem. Grundlagsutskottets satte också tydligt ner foten vad gäller tryggheten av de språkliga rättigheterna. Att trygga service på svenska i mån av möjlighet är inte förenligt med grundlagen. Social- och hälsovårdsutskottet var därför tvunget att hitta en lösning som är förenlig med grundlagen och jämlik för medborgarna. Regeringen fick med andra ord en ordentlig bakläxa av utskottet.

Efter att social- och hälsovårdsutskottet behandlat landskapsreformen, social- och hälsovårdsreformen och valfrihetslagen samt tagit ställning till grundlagsutskottets punkter, sändes paketet tillbaka till grundlagsutskottet. Under vintern behandlade grundlagsutskottet lagförslagen och utlåtandet gavs i februari 2019. I utlåtandet konstaterar grundlagsutskottet att det fortfarande finns behov av ett flertal ändringar i social- och hälsovårdsutskottets utkast till betänkande om vård- och landskapsreformen. Grundlagsutskottet förutsätter att social- och hälsovårdsutskottet gör vissa väsentliga ändringar i bestämmelserna om tidpunkten för landskapsval, skyldigheten för landskapets affärsverk att tillhandahålla tjänster, ersättningen till kommunerna, dataskyddet och tillsynen över social- och hälso-tjänsterna. Social- och hälsovårdsutskottet måste enligt grundlagsutskottet på nytt överväga behovet av att lämna EU-kommissionen en notifikation om vad det nya systemet skulle innebära. Om utskottet inte kan försäkra sig om att systemet är lagligt ur EU-rätts synvinkel måste tillämpningen av valfrihetslagen skjutas upp.

Förutom social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen har grundlagsutskottet under hösten och vintern jobbat med ett flertal andra lagförslag. Grundlagsutskottet har bland annat lämnat betänkande om ändring av grundlagen. Grundlagsutskottet behandlade ändringen av grundlagens 10 § 3 mom. i brådskande ordning. Grundlagsutskottet drog slutsatsen att det inte fanns något absolut konstitutionellt hinder för att undantagsvis behandla ändringen av grundlagen i brådskande ordning enligt 73 § 2 mom. i grundlagen, om kravet på fem sjättedelar av de avgivna rösterna uppfylls i enlighet med bestämmelsen. Utskottet framlade dock inte något förslag om att förklara lagförslaget brådskande. Kombinerat med utskottets tidigare praxis underströk detta att normalt förfarande tillämpas när grundlagen ska ändras. Ändringen förklarades brådskande i riksdagen och gick igenom med fem sjättedelars majoritet.

Grundlagsutskottets har också gett ett betänkande om övervakningen av civil och militär underrättelseinhämtning och ett utlåtande om lagförslagen om den civila och militära underrättelseinhämtningen, de s.k. spaningslagarna. I sitt utlåtande om lagförslagen konstaterade grundlagsutskottet att största delen av de grundläggande lösningarna i lagförslagen är i enlighet med grundlagen, men att vissa ändringar måste göras i helheten. Bland annat övervakningen måste noggrant uppföljas.

I sitt betänkande om övervakningen betonade grundlagsutskottet vikten av tillsyn. Utskottet ansåg att myndigheter inte utan effektiv tillsyn kan ges befogenheter som ingriper så djupt i de grundläggande fri- och rättigheterna som regeringen föreslår i propositionerna om civil och militär underrättelseverksamhet.

Det kan också noteras att det stora lagpaketet för att förnya Ålands självstyrelselag aldrig nådde grundlagsutskottet. Regeringen valde att inte avge någon proposition om en helhetsreform. Däremot behandlades och godkändes en ändring av självstyrelselagen gällande finansieringen, eftersom det var en förutsättning för vård- och landskapsreformen.

Jord- och skogsbruksutskottet/Mats Nylund

Jord- och skogsbruksutskottet har under året fått behandla flera ärenden med syfte att förbättra jordbrukets lönsamhet. Via det så kallade UTP- direktivet förpliktigas EU-länderna att förbjuda osunda handelsmetoder. Finland har verkställt direktivet i och med den nya livsmedelsmarknadslagen som behandlades under hösten och som trädde i kraft i början av 2019. Den nya lagen ska stärka jordbrukarens ställning i livsmedelskedjan bland annat genom att lagstifta om avtalspraxis och genom att tillsätta en livsmedelsombudman som i sin myndighetsutövning kan övervaka och ingripa när handelsprinciperna är osunda.

På grund av den extrema torkan under sommaren 2018 beslöt regeringen under höstens budgetbehandling om ett krispaket för jordbruket på sammanlagt 90 miljoner euro. Som en del av paketet beslöts också att försäkringar mot skörde-skador och växtskadegörare befrias från skatt på försäkringspremier till utgången av 2027. Då jord- och skogsbruksutskottet under våren gav sitt utlåtande åt finansutskottet om denna tillfälliga lagförändring föreslog Svenska riksdagsgruppen att också försäkringar för djursjukdomar skulle omfattas av skattefriheten. Detta blev också finansutskottets beslut.

Vad gäller fiske har utskottet under året behandlat en lagförändring där man inför en ny form av påföljder om man fiskar skyddade fiskarter. I övre Lappland förbättras ortsbornas möjligheter att fiska i vattenområden som tillhör staten. På så vis förstärker lagförändringen samernas möjligheter att bedriva fiskekultur. På hösten hade Svenska riksdagsgruppen en avvisande åsikt gällande statsrådets förslag till Europeiska rådets förordning om fiskekvoter för Östersjön 2019. I övrigt omfattade gruppen statsrådets förslag, men vad gäller laxen var gruppen av samma åsikt som kommissionen och ansåg att kvoterna för laxen kunde ha varit större. Utskottet har också som ett eget ärende begärt en utredning från Jord- och skogsbruksministeriet om sälskötselplanen.

Gällande vargen har utskottet likt med sälen begärt en utredning från Jord- och skogsbruksministeriet om vargskötselplanen. Utskottet har också behandlat en ändring av viltskadelagen där man upphäver den särskilda ersättning som betalas för exceptionellt stora skador på ren. Med en sådan ändring kan skador som orsakas av stora rovdjur på odling, husdjur och lösöre, även skador på hund, ersättas fullt ut samtidigt som utbetalningarna för snabbas. I sitt betänkande lyfter utskottet fram två viktiga saker som SFP pådrivit: att vargen borde flyttas från habitatdirektivets bilaga fyra till bilaga fem i hela landet och att Finland borde få större befogenheter att reglera vargstammen själv. Båda yrkanden skulle innebära att den nationella möjligheten att reglera vargstammen utvidgas avsevärt.

Utskottet har under året behandlat den nya lagen om djurens välfärd som har förberetts länge och som ska ersätta den över 20 år gamla djurskyddslagen. I skrivande stund ser det tyvärr ut som att tiden håller på att ta slut för att riksdagen ska hinna godkänna lagen under pågående period. Det vore ytterst viktigt att ro den nya lagen i land endera nu eller nästa period eftersom det behövs en tydlig lagstiftning för att garantera djurens möjligheter att tillfredsställa de väsentligaste behoven i fråga om artspecifikt beteende men också för att trygga en kvalitativ och lönsam husdjursproduktion.

Kommunikationsutskottet/ Mats Löfström

Kommunikationsutskottet har behandlat flera reformpaket under året och utskottet har i regel varit enhälligt i sina beslut. Utskottet har bland annat behandlat den tredje och sista fasen i reformen av lagen om transportservice. Denna fas inför bland annat ett parallellt alternativ för förvärvande av yrkeskompetens för förare av tunga fordon i vägtrafik, som grundar sig enbart på avläggande av prov. Krav som gäller för lärare inom förarutbildning för mopedkörkort uppdateras även, och avsnittet om lokalkännedom ska slopas ur provet för taxiförare. Riksdagen godkände utskottets förslag till uttalande om att statsrådet fortsätter att utveckla utbildningen för yrkeskompetens inom den tunga trafiken. Under våren och hösten behandlades även konkurrensutsättningen av järnvägens persontrafik. I praktiken upphör VR:s ensamrätt att bedriva trafik på Finlands bannät i början av nästa decennium, och marknaden öppnas då för andra aktörer. Persontrafiken på järnvägarna avregleras stegvis och inleds med regionaltågstrafiken i Södra Finland, som ska vara konkurrensutsatt i början av 2020-talet. Ett annat ärende som sysselsatt kommunikationsutskottet är sammanslagningar under kommunikationsministeriet. Förvaltningsområdet omorganiserades i två nya statliga verk och ett nytt aktiebolag, för att svara på de stora förändringarna inom kommunikations- och transportsektorn. Trafiksäkerhetsverket Trafi, Kommunikationsverket samt vissa funktioner vid Trafikverket slogs samman till det nya Trafik- och kommunikationsverket. Namnet på det tidigare Trafikverket ändrades till

Trafikledsverket och verket ska ansvara för trafikleders upprätthållande, inklusive de uppgifter som gäller vintersjöfarten. Ett aktiebolag bildades även av Trafikverkets nuvarande trafikledningstjänster (ledning av väg- och järnvägstrafiken samt sjöfarten).

Regeringens proposition om lätta bilar har även sysselsatt utskottet under hösten. Finland tar i bruk en ny fordonsgrupp T1, som innefattar lätta och högst 10 år gamla personbilar med en begränsad hastighet på högst 60 km/h. De lätta bilarna ska få köras från 15 års ålder, och dessa ska främst ersätta mopederna bland unga. Utskottet ändrade regeringens förslag bl.a. vad gäller maxhastigheten för lätta bilar, som i regeringens proposition var 45 km/h. Det konstaterades att en högre hastighet gör trafiken smidigare och minskar risken för påkörningar bakifrån. Svenska riksdagsgruppen stödde denna förändring och bidrog genom konstruktivt arbete till att hitta en modell som kunde godkännas nästan enhälligt av riksdagen.

Sjötrafik har behandlats i flera ärenden under året. Fjärrlotsning infördes i Finland, vilket innebär att lotsen inte fysiskt tvingas ta sig ombord på fartyget vilket samtidigt ger friare tillgång till marknaden för lotsning. Utskottet behandlade även en ny sjötrafiklag. Den nya sjötrafiklagen möjliggör automatisering, avreglerar uthyrningen av båtar och främjar ansvarsfull båttrafik. Både båtförarnas och myndigheternas roller och uppgifter görs tydligare, så att man till exempel inför bestämmelser om befälhavare på fritidsbåtar som ansvarar för farkostens utrustning och sjöduglighet, men utan att ny byråkrati påförs. Lagen har således rätt balans och lagen godkändes enhälligt i riksdagen. Landsvägslagen och färjetrafiken har behandlats i utskottet, då regeringen föreslog en överföring av uppgifter från staten till de föreslagna landskapen vilka innefattar möjligheten att uppbära bruksavgifter för skärgårdstrafiken. Mats Löfström poängterade under behandlingen att landskapsreformen inte får äventyra finansieringen av färjetrafiken. Landsvägsfärjorna kommer även i fortsättningen att vara avgiftsfria och staten ska bevilja särskilt understöd för vajerfärjor och frigående färjor som hör till enskilda vägar. Sjöfartsstödet, bemanningsstöden till passagerarrederierna, har även behandlats under året. Revideringen av sjömanspensionssystemet år 2016 har lett till stora merkostnader för de rederier som sysselsätter flest sjömän, och utskottet behandlade nu förslaget om att rederierna ska få tillbaka även hälften av de betalda arbetslöshetsförsäkringspremierna i form av stöd. Samtidigt behandlades motioner av de Gröna och Sannfinländarna om att halvera hela stödet till passagerarrederierna. I sitt betänkande konstaterade Kommunikationsutskottet att sakkunniga förmedlat oroväckande information om att finska fartyg kan komma att flaggas ut om stödsystemet är sämre än i andra länder. Mats Löfström lämnade in en reservation till utskottets betänkande om att återbetala hela summan av betalda premier, vilket fick stöd av sex övriga utskottsmedlemmar och i plenum av den samlade oppositionen. Utskottet godkände även ett enhälligt utlåtande till riksdagen om att regeringen ska skrida till åtgärder för att säkerställa bemanningsstödet konkurrenskraft samt också överväga att gå in för ett nytt system enligt svensk modell, på förslag av Löfström.

Kommunikationsministrarnas parlamentariska arbetsgrupper. Ett ytterligare kommunikationsutskottsrelaterat arbetsmoment har varit kommunikationsminister Anne Berners parlamentariska arbetsgrupper. Arbetsgruppen om trafiknätet, där Mats Nylund representerade svenska riksdagsgruppen med Mats Löfström som ersättare, hade i uppgift att försöka hitta nya lösningar som svarar på den nationella klimatpolitikens målsättningar och skapar förutsättningar för automatisering och digital trafikservice. Arbetsgruppens slutrapport godkändes i februari 2018, och i den föreslogs att transportnätet ska underhållas och utvecklas enligt en parlamentariskt beredd 12-års plan för trafiksystemet. En ny parlamentarisk arbetsgrupp tillsattes för att styra beredningen av denna framtidsplan. I den arbetsgruppen representerades riksdagsgruppen av Mats Löfström med Mats Nylund som ersättare, och arbetsgruppens slutrapport publicerades i december 2018.

Kulturutskottet/Mikaela Nylander

Lagen om småbarnspedagogik

Kulturutskottet behandlade i juni 2018 lagen om småbarnspedagogik. Lagförslaget innebär att år 2030 ska en tredjedel av personalen vara barnträdgårdslärare, en tredjedel ska vara socionomer och tredjedel ska vara barnskötare. Förslaget var bra och motiverat eftersom en god kvalitet idag förutsätter mångsidigt kunnande. Varje yrkesgrupp har sitt specialkunnande som bör tas tillvara också framtiden.

Det förekommer olika uppskattningar om hur många barnskötare som i värsta fall kan bli arbetslösa efter år 2030. Ett annat problem är att regeringen har avtalat med universitetet om 1 000 nya

studieplatser, behovet är mycket större och risken är stor att vi år 2030 inte har tillräckligt många utbildade barnträdgårdslärare ifall antalet studieplatser inte ökar också under kommande riksdagsperioder. Alla de socionomer som nu arbetar inom småbarnspedagogiken eller som får sin examen senast år 2023 kommer att vara behöriga att arbeta som lärare i småbarnspedagogik även i framtiden. Regeringen har i sitt lagförslag inte klart definierat vilka uppgifter och ansvarsområden socionomerna ska ha i framtiden, detta borde ha gjorts före lagförslaget gavs till riksdagen.

En stor brist i lagförslaget är att det inte innehåller rätten till mångprofessionellt stöd. Tillgången till stöd av kuratorer och psykologer på våra daghem skulle innebära att vi i ett allt tidigare skede på ett mångsidigare sätt skulle kunna stöda barnet och familjen. Andelen behöriga bland personalen på finlandssvenskt håll är också lägre än på finskt håll.

För att förbättra kvaliteten borde regeringen upphäva lagarna som möjliggör större grupper för barn över tre år och dra tillbaka begränsningen av den subjektiva rätten till dagvård. Svenska riksdagsgruppen lämnade därför in en reservation i utskottsbehandlingen som lyfte fram kravet på mindre gruppstorlekar för grupper med barn över tre år, rätten till fyra timmar gratis dagvård för 3 år fyllda och rätten till mångprofessionellt stöd.

Statsbudgeten

I samband med utskottsbehandlingen av statsbudgeten lämnade Svenska riksdagsgruppen in en reservation med krav på bland annat mera finansiering för småbarnspedagogiken och utbildningen. Tilläggsmedel för att förbättra jämlikheten i den allmänbildande utbildningen borde kunna användas för att även stöda jämlikheten inom småbarnspedagogiken. I Svenska folkpartiets 10 utbildningstester som godkänkts i augusti 2018 och som lade grunden för vår alternativa budget framhävs att skolan ska trygga jämlika förutsättningar för alla barn. Skolan ska stöda och uppmuntra eleven, men också erbjuda större utmaningar och möjligheter till mera krävande uppgifter vid behov. Principen om närdaghem och närskola bör främjas. Gruppstorleken ska alltid beakta gruppens sammansättning så att alla barns rätt till inlärning tryggas. Tillgång till studiehandledning, elevvård, trestegsstöd och flexibel grundläggande utbildning är grundförutsättningar för att alla ska klara av grundläggande utbildningen.

Universitetens och yrkeshögskolornas finansiering bör tryggas. SFP vill även höja studiestödets inkomstgränser med 50%, vilket också en ny utredning av utbildningsministeriet stöder.

Studenthälsan

Under hösten gav kulturutskottet också ett utlåtande om att förnya studenthälsolagen. Med den nya lagen kommer alla högskolestuderanden att få ta del av studenthälsan, tidigare stod yrkeshögskolestuderandena utanför tjänsten. Det här är ett stort framsteg och en fråga vi inom SFP länge har arbetat för! Glädjande besked för många yrkeshögskolestuderande.

Gymnasielagen

Gymnasielagen har behandlats i utskottet i februari 2019. Förändringen innebär att år 2022 kommer alla att skriva fem ämnen i studentexamen. Detta på grund av att urvalsproven till högskolorna långt kommer att basera sig på fem ämnen i studentskrivningarna. Tidigare har vi behandlat förändringar i gymnasielagen som medför skyldighet att erbjuda studiehandledning ett år efter avslutna studier.

Avgiftsfritt andra stadiet

Medborgarinitiativet för ett avgiftsfritt andra stadiet behandlades i utskottet i februari 2019. Initiativet krävde att riksdagen gör en utredning om hur man kunde införa avgiftsfrihet. Tyvärr blev utskottet tvunget att förkasta själva initiativet eftersom det i vårt lagstiftningssystem alltid är regeringen som står för lagberedningen. Oppositionen lämnade ändå in en reservation där vi krävde att riksdagen omfattar medborgarinitiativets innehåll i sak och förutsätter att statsrådet utarbetar en grundlig utredning och vidtar nödvändiga åtgärder samt genomför lagändringar för att avskaffa avgifterna för gymnasie- och yrkesstudier. Ojämligheten inom utbildningen är ett växande problem. Hemmets socioekonomiska bakgrund påverkar barnens skolgång i allt större utsträckning och den här utvecklingen måste stoppas.

Lagutskottet/ Eva Biaudet

Lagutskottet har behandlade regeringens proposition om ändring av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. Lagutskottet godkände enhälligt på sfp yrkan att i själva lagparagraferna lyfta fram behovet av att domstolen vid vårdnadstvister alltid bedömer förekomsten av våld i familjen.

Under våren 2019 behandlade utskottet regeringens proposition om totalförbud av barnäkenskap. Det var en länge efterlängtd lag, som tyvärr räckte bara halvvägs eftersom den fortfarande inte utskottet inte i innehåller regler som möjliggör upphävandet av ett olagligt ingånget barnäkenskap, såsom Sfp föreslog. Även i fortsättningen kan ett dylikt barnäkenskap endast upplösas genom skilsmässa. Därför lämnade jag in en avvikande åsikt med ändringsparagrafer som vi till slut röstade om i plenumbehandlingen.

Lagutskottet behandlade spaningslagarna, både gällande civil och militär underrättelseverksamhet till den del det gäller rättskydd och övervakning av lagenligheten av myndigheternas verksamheter. Sfp försvarade starkt att båda lagarna med god marginal måste uppfylla grundlagens krav, såsom grundlagsutskottet i sitt utlåtande i detalj förutsatt. Sfp föreslog därför i lagutskottet att domstolsbehandlingen av "spaningstillstånd" som utgångspunkt skulle behandlas i två domares sammansättning. Majoriteten förordade dock att det endast behövs två domare vid särskilda fall. Vi lämnade därför en avvikande åsikt till lagutskottets utlåtande.

Regeringen har i ett antal olika lagförslag i enlighet med regeringsprogrammet fört vårt rättspåföljdssystem i en strängare riktning, med följderna av ett ökande antal fångar i våra fängelser. Ofta har dessa förslag inte understötts av juridiska expertisen eller forskning och mer effektivt ur brottsförebyggande syfte borde ha använts för rehabilitering. Regeringen har t.ex strängerat vilkorlig frigivning av återfallsförbrytare och återinfört förvandlingsstraff till fängelse för personer som inte betalar sina böter.

De stora förvaltningsreformerna för att spara fortsätter; förvaltningsrättsprocessen, Utsökningsväsendet, åklagarväsendet. Lagutskottet har särskilt efterlyst efterföljande av de språkliga rättigheterna.

Miljöutskottet/Anders Adlercreutz

Miljöutskottet har behandlat ett flertal viktiga lagar under det sista året av riksdagsperioden. Förbudet att använda kolkraft i energiproduktionen från och med maj år 2029 hör till dessa. Kolkraftsförbudet är ett nödvändigt steg för att bromsa uppvärmningen av klimatet och uppnå Parisavtalets målsättningar. Utskottet har även behandlat Finlands klimatpolitiska målsättningar i EU samt andra EU-ärenden, till exempel EU:s strategi för anpassning till klimatförändringen samt engångsplastdirektivet, enligt vilket en del engångsplastprodukter förbjuds. Utöver dessa har miljöutskottet tagit ställning till lagförslag gällande bland annat biobränslen och utsläppshandeln.

Miljöutskottet har även behandlat lagförslaget om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter, som är en del av landskapsreformen, samt statsbudgeten för 2019, reformen av djurskyddslagen och ändringar av gruvlagen och avfallslagen. Gällande ändringen av gruvlagen lämnade Adlercreutz in en avvikande mening tillsammans med en del av oppositionspartierna på grund av att lagen enligt oss förberetts bristfälligt utan en tillräckligt omfattande remissrunda och konsekvensbedömningar. Ändringen av avfallslagen försämrar å sin sida kommunernas förutsättningar att ta hand om avfallshantering speciellt utanför tillväxtorter, där kostnaderna kommer att öka. Dessutom valde regeringen att införa en stramare begränsning för anknutna enheters försäljning till utomstående än den gräns på 20 procent som hittas i EU:s upphandlingsdirektiv. Därför lämnade Adlercreutz in en reservation i detta ärende.

Social- och hälsovårdsutskottet /Veronica Rehn-Kivi

Under hösten 2018 fortsatte behandlingen av vård- och landskapsreformen i utskottet. Behandlingen av paketet har varit det största ärendet i utskottet under hela perioden och utskottet har haft extra långa möten och extra insatta möten även på måndagar för att hinna behandla allt. Oppositionspartierna har jobbat bra tillsammans och Veronica Rehn-Kivi har aktivt tagit del av arbetet. I skrivande stund är reformens öde fortfarande oklart.

Det finns fortfarande stora brister i reformen. Oklarheter finns gällande demokratiunderskottet som reformen medför, för att beskattningsrätten saknas och för hur de språkliga rättigheterna i praktiken kan tillgodoses. Patientsäkerheten kan vara i fara speciellt i Vasa sjukvårdsdistrikt då distriktet inte beviljades omfattande dygnet runt jour, trots att Rehn-Kivi tog frågan till omröstning i utskottet.

De budgetlagar som behandlades i utskottet var bland annat lagar om indexjusteringar av folkpensionen och sjukförsäkringslagen där Rehn-Kivi lämnade reservationer till respektive förslag. Reservationerna betonade höjningen av både garantipensionen och folkpensionen samt ensamförsörjartillägget och brytandet av kopplingen mellan det och utkomststödet.

Utöver utskottsarbetet har Rehn-Kivi även tagit del av reformprojektet Toimi för grundskydd och aktivitet som bereder en övergripande reform för den sociala tryggheten tillsammans med parlamentariska aktörer. Projektet bereder alternativ för följande regering. Dessutom har Rehn-Kivi fungerat som ordförande för riksdagens vaccinationsgrupp.

Stora utskottet / Eva Biaudet

Stora Utskottet ger regeringens ministrar deras riksdagsmandat inför EU:s ministerråd. Detta betyder att tex vi har en möjlighet att föra dialog om aktuell EU-politik med antingen statsministern, finansministern, utrikesministern, EU-ministern, miljöministern eller annan nästan varje vecka. Största delen av diskussionerna behandlar ärenden som bereds och många tex finanspolitiska frågor eller andra länders ståndpunkter är inte offentliga. Då utskottet beslutar sin ståndpunkt, oftast efter omröstning mellan regering och opposition, blir de olika synsätten offentliga.

Finlands EU-ordförandeskap 2019 har förberetts av stora utskottets arbetsutskott som enhälligt till statsministerns användning framställde ett program för Finlands EU mordförandeskap 2019. MFF-paketet behandlades hösten 2018 med avsikten att införa villkor i kohesionsfonderna beträffande efterlevnad av EUs grundvärderingar. Rättstatssituationen, polen och Ungern, behandlades kontinuerligt och sfp stöder att nya mekanismer söks, tex i form av peer review av indikatorer för att tidigt kunna starta dialog vid problem med ett medlemsland. EU-kommissionens och EU domstolens roll som övervakare att medlemsländer följer gemensamma regler har accentuerats. Det bristande förtroendet för att Polens domstolsväsende skulle vara oberoende har vuxit och redan fått konsekvenser när det gäller reciprocitet.

Europaparlamentet uppmanade under hösten 2018 EU-länderna att fastställa om Ungern, i enlighet med artikel 7 i EU-fördraget, riskerar att bryta mot unionens grundläggande värderingar. Detta är första gången som europaparlamentet rekommenderar EU-ländernas regeringar i rådet att agera mot ett EU-land i syfte att förhindra ett systemhot mot unionens grundläggande värderingar. Dessa värden, som återfinns in artikel 2 i EU-fördraget och återspeglas i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, inkluderar respekt för demokratin, jämlikhet, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter.

Utrikesutskottet/Stefan Wallin

Under verksamhetsåret har utrikesutskottet särskilt noga följt med Brexit-processen och träffat brittiska parlamentariker och representanter för Storbritanniens ambassad i Helsingfors för att diskutera frågan.

Utskottet har också upprätthållit traditionen att besöka USA för att fördjupa kunskapen i den amerikanska inrikes- och utrikespolitiken, som i dessa tider bjuder på ständiga överraskningar. 2018 utvidgades resan också till Kanada. Även ett besök till Moskva gjordes.

Relationerna till Sverige har fortsatt vara särskilt täta och utskottet har träffat både det nya utrikesutskottet och riksdagens talman. Särskilt fokus har legat på fördjupandet av det finsk-svenska försvarssamarbetet samt på militärövningar, där Finland och Sverige deltagit eller kommer att delta.

Utskottet har även hållit sig informerat om det arktiska samarbetet, där Finland under året agerat ordförande i Arktiska rådet. Även Europarådet, där Finland är ordförande 2018-19 samt det kommande halvåret som EU-ordförandeland under andra halvan av 2019, har tilldragit sig utskottets särskilda intresse.

Ålandsrapportering

Vård- och landskapsreformens effekter för Åland

Vård- och landskapsreformen skulle haft negativa effekter för det självstyrda Åland i sin ursprungliga utformning. Verksamhetsåret har präglats av reformens problem för Ålands ekonomiska självstyrelse, och problem relaterade till den lagstadgade sjukförsäkringen. Då regeringen föreslog att höja statskatten för att finansiera de nya landskapens verksamhet, innebar förslaget samtidigt bl.a. att systemet med Ålands skattegottgörelse uttraderades. Regeringen föreslog även att man skulle överföra den lagstadgade sjukförsäkringens finansieringsansvar från Folkpensionsanstalten till landskapen men presenterade samtidigt ingen lösning på hur vården skulle finansieras på Åland, som inte deltar i landskapsreformen och där FPA finansierar vården på samma sätt som i resten av landet. Ett annat konkret problem är den begreppsförvirring som uppstått då man i vård- och landskapsreformens lagförslag talat om landskap och landskapslag utan att separera de landskap som reformen skulle skapa och det självstyrda landskapet Åland. Riksdagsledamot Mats Löfström har i flertalet möten, brev och skriftliga spörsmål till regeringen och i debattinlägg i riksdagen lyft de olika problemen relaterade till reformen och Åland. Mats Löfström har även arbetat för en revision av Ålands självstyrelselag, som skulle lösa problemen med vård- och landskapsreformen och Ålands ekonomiska självstyrelse. Riksdagen godkände regeringens proposition om en ny självstyrelselag i februari 2019, nämnd nedan, vilken löste problemen som landskaps- och vårdreformen för med sig på den ekonomiska självstyrelsen.

Revisionen av självstyrelselagen

Arbetet för en revision av Ålands självstyrelselag har pågått länge, och den parlamentariskt sammansatta Ålandskommittén, ledd av president Tarja Halonen, arbetade med beredningen från år 2013 till sitt sista officiella möte i april 2017. Beredningsarbetet pågick inom regeringen under det efterföljande året, och samtidigt fortskred beredningen av vård- och landskapsreformen. Reformen innebar stora problem för Ålands ekonomiska självstyrelse och i juni 2017 konstaterade grundlagsutskottet i ett utlåtande att en revision av Ålands självstyrelselag skulle lösa dessa problem, vilket skulle krävas för att vård- och landskapsreformen skulle vara grundlagsenlig. I oktober 2018 meddelade regeringen att det inte fanns tid att genomföra en självstyrelselagsrevision under denna mandatperiod, men samtidigt presenterade man inga lösningar på problemen som reformen innebar för Åland. Mats Löfström arbetade för att lösa problemen enligt grundlagsutskottets konstaterande och föreslog att man skulle bryta ut de ekonomiska delarna för att lösa problemet. Det här föreslog också Ålandsminister Anne Berner i december 2018. Berner la ett förslag i regeringen att ta ut den ekonomiska biten ur det ursprungliga förslaget till ny självstyrelselag för att ge till riksdagen som proposition vilket också skulle lösa landskaps- och vårdreformens problem. Denna ekonomiska del av utkastet till lag innefattade bl.a. ett nytt avräkningssystem som ersätter systemet med skattegottgörelsen, och hade redan godkänts av Ålands landskapsregering och Ålands lagting. Berners förslag stötte dock på patrull av finansministeriet samt Samlingspartiet och de Blåa. Efter att finansministeriet först föreslagit en egen lösning, men som grundlagsutskottet inte såg som gångbar, beslöt regeringen till slut i februari 2019 att ge propositionen till riksdagen enligt Berners förslag. Samtidigt lyfte riksmidia upp problematiken med vård- och landskapsreformen och Ålands självstyrelse. Riksdagen godkände förslaget oförändrat i februari 2019 och lämnade det vilande till nästa riksdag, vilket innebar att man också lyckades lösa problemen med vård- och landskapsreformen för Ålands del samtidigt som man fick en betydande del av självstyrelserevisionen framåt. Svenska riksdagsgruppen arbetar för att nästa riksdag dels godkänner lagen för att den i sin grundlagskaraktär ska träda i kraft, samt utöver det även fortsätter arbetet för att revidera Ålands självstyrelselag som helhet.

Ålands europaparlamentsplats

Våren 2018 stod det klart att Finland tilldelades en fjortonde plats i Europaparlamentet i och med Storbritanniens utträde ur unionen. Riksdagsledamot Mats Löfström och Ålands lagting tog då var sitt initiativ till att ändra vallagen så att en av Finlands europaparlamentariker skulle väljas ur Ålands valkrets. Detta för att kompensera Ålands lagting för att man överlätit behörighet till EU:s organ på samma sätt som Finlands riksdag. Liknande initiativ har tidigare förts fram av såväl Ålands riksdagsledamot som lagtinget år 2006 och 2007, och grundlagsutskottet har i sina tidigare utlåtanden konstaterat att en åländsk parlamentsplats sist och slutligen är en politisk fråga. I oktober 2018 meddelade regeringspartierna att de ämnar rösta emot förslaget, och i skrivande stund behandlar riksdagen ännu Löfströms lagmotion och lagtingets lagstiftningsinitiativ.

Sjöfartsstöden

Bemanningsstöden till passagerarrederierna har även behandlats under året. Lagen, med syfte att förbättra den internationella konkurrenskraften för fartyg, har bearbetats i utskottet och Mats Löfström har under året upprepade gånger försvarat bemanningsstöden och poängterat realiteten i att ett minskat bemanningsstöd leder till att finska rederier flaggar ut sina fartyg till andra länder med mer gynnsam sjöfartspolitik.

Riksdagens vänskapsgrupp till Åland

Hösten 2018 tog Mats Löfström tillsammans med talman Paula Risikko initiativ till att starta en vänskapsgrupp för Åland i riksdagen. Ålandsgruppen har i skrivande stund runt 20 medlemmar, och på sitt konstituerande möte den 13 november valdes Löfström till ordförande och Kari Kulmala (Blå) till vice ordförande.

Ålandsbesök och möten

I maj 2018 besökte svenska riksdagsgruppens ledamöter Anders Adlercreutz och Joakim Strand Åland. Mats Löfström var värd för besöket och arrangerade flera näringslivsträffar och möten med landskapsregeringen och Statens Ämbetsverk på Åland.

Riksdagsledamöterna Olavi Ala-Nissilä och Timo Kalli från Centerns riksdagsgrupp besökte Åland i augusti 2018. Mats Löfström var värd för besöket och ordnade bland annat ett möte med landshövding Peter Lindbäck på Statens Ämbetsverk på Åland.

Riksdagens lagutskott besökte Åland i september 2018, och Mats Löfström deltog i besöket. Lagutskottet träffade utöver lagtinget och landskapsregeringen även landshövding Peter Lindbäck och bekantade sig med statens verksamhet på Åland inklusive tingsrätten, förvaltningsdomstolen och landskapsåklagarämbetet.

Riksdagens talman Paula Risikko besökte Åland och Ålands lagting i oktober 2018, och Mats Löfström deltog i besöket. Besöket innefattade möten med lagtinget och landskapsregeringen, samt en träff med Ålands näringsliv.

Språkfrågor och frågor kring myndigheters kommunikation på svenska är av stor vikt för Åland och har varit temat för ett antal träffar i Helsingfors under året. I april 2018 träffade Mats Löfström Undervisnings- och kulturministeriets kanslichef Anita Lehtikainen och diskuterade lagberedningsprocesser och kommunikation. I september 2018 besökte Mats Löfström och Anders Adlercreutz polisyrkeshögskolan i Tammerfors för att diskutera den svenska utbildningen. Löfström och Adlercreutz besökte även fakulteten för nordiska språk på Tammerfors universitet och diskuterade språkutbildningen. I februari 2019 träffade Mats Löfström regeringsråd Katarina Petrell och lagstiftningsråd Anneli Tahvanainen på Statsrådets kansli, svenska enheten, och diskuterade översättningsverksamheten i statsrådet.

AlandicaDebatt

Samhällsmässan AlandicaDebatt ordnades för första gången i juni 2018 och flera av svenska riksdagsgruppens ledamöter deltog. Svenska riksdagsgruppen och Mats Löfström hade flera montrar under mässan, och Mats Löfström deltog även i paneldebatter under evenemanget.

Julglöggen

Mats Löfström ordnade sin traditionella åländska julglögg för riksdagens ledamöter och personal den 14.12.2018. Det bjöds på äppelglögg från Öfvergårds i Tjudö och pepparkakor från Brödbiten i Jomala. Deltagarantalet var rekordstort och bland gästerna fanns riksdagsledamöter, assistenter, övrig personal och journalister. Totalt deltog kring 100 personer i evenemanget.

Gruppföranden, bilaga

Interpellation om arbetsvillkoren för unga

8.5.2018 / Thomas Blomqvist

Ärade talman

Fler arbetsplatser och fler människor i arbetslivet, är det enda hållbara sättet att trygga vårt välfärdssamhälle. Därför är vi i SFP glada över att fler finländare nu har fått ett jobb. Regeringens mål att höja sysselsättningsgraden till 72 procent verkar uppfyllas. Det är bra, och det är också mycket tack vare den goda utvecklingen i den globala ekonomin. Men vi måste sätta ribban ännu högre, sysselsättningsgraden borde vara minst 75, men helst ca 80 procent. Som hos våra nordiska grannar. Men för att nå dit behöver vi reformera vår arbetsmarknad. Här har regeringen inte lyckats.

Finland behöver åtgärder som främjar exporten, internationaliseringen av finländska företag och tillväxtmöjligheter. Finland behöver större flexibilitet inom arbetsmarknaden men regeringen har ändå misslyckats med detta. Vi vet alla att de nya jobben uppstår i små- och medelstora företag. Möjligheten att ingå lokala avtal i större omfattning skulle underlätta för mindre företag att nyanställa. Vi behöver en ny diskussionskultur på arbetsplatserna för att arbetsgivaren och arbetstagarna tillsammans ska ta fram den bästa lösningen. Det är därför en stor besvikelse att regeringen inte lyckats driva lokala avtal vidare.

För närvarande drabbas många företag av brist på kunnig arbetskraft. Vi i SFP är övertygade om att företagen själva har bättre insikt i vilken typ av arbetstagare de behöver än myndigheterna. Varför slopas inte behovsprövningen av utländsk arbetskraft trots att regeringen är medveten om problemet? Vi vet också att många lediga arbetstillfällen och arbetssökande inte möts. Arbetsförmedlingen måste reformeras till exempel genom att låta privata arbetsförmedlare komplettera de offentliga arbetskraftsbyråerna. Samtidigt behövs ökade satsningar bland annat i vuxenutbildningen.

Finland behöver även en reform av familjeledigheterna - för familjernas, barnens och för ett mera jämställt arbetslivs skull. Men också för att förutsättningarna att sysselsätta sig och att ta emot ett jobb förbättras. I SFP:s tredelade modell vill vi förnya familjeledigheterna enligt 6+6+6 modellen, reformera hemvårdsstödet och ge varje barn som fyllt tre år rätt till fyra timmar avgiftsfri småbarnspedagogik. Vi har sagt det tidigare, och vi säger det igen, reformen ska också få kosta. En kostnadsneutral reform ger ingen verklig effekt.

Regeringen planerar att ändra anställningsskyddet för personer under 30 år. Det är viktigt att förbättra ungas sysselsättning, men anställningsskyddet bör naturligtvis följa internationella avtal och grundlagen. Nu är det osäkert. Därför bör grundlagsenligheten i regeringens förslag granskas noggrant. Det är ytterst viktigt att villkoren på arbetsmarknaden är rättvisa, grundlagsenliga och förenliga med internationella förpliktelser. Regeringen borde också göra en ordentlig konsekvensutredning då förslaget bereds. Unga kvinnors situation behöver skilt beaktas.

SFP uppmanar regeringen att som ett mer sporrande alternativ utreda möjligheten till en ungdomsreservering i beskattningen. Detta skulle betyda att till exempel små företag kunde få göra en extra reservering som motsvarar 30 procent av den ungas lönekostnader. De reserverade medlen skulle inte beskattas och skulle få användas till att finansiera investeringar.

I diskussionen om arbetslivet har ett mycket viktigt tema, arbetsvälmåendet, fallit i skymundan. Vår ekonomi förlorar årligen miljardbelopp på grund av sjukpensioner och sjukfrånvaro. Här finns mycket att förbättra. Därför har SFP föreslagit ett program för bättre arbetsvälmående.

Ärade talman,

när man talar om arbete och företagsamhet måste man också tala om beskattning. SFP:s linje är mycket klar: beskattningen ska motivera till arbete och företagande. Arbetstagaren ska få mera i handen. När man arbetar mera ska det också synas i plånboken. Beskattningen av arbete borde lindras, det har också OECD konstaterat.

Under den förra regeringsperioden genomfördes en lyckad sänkning av samfundsskatten. Det är livsviktigt att vi i framtiden inte skärper beskattningen av företag. Tvärtom bör vi noga följa och reagera på skatteriktlinjer i andra länder. SFP har också föreslagit att generationsväxlingar i familjeföretag befrias från arvs- och gåvoskatt. Flera nya jobb uppstår i familjeföretag där beskattningen av generationsväxlingar är en av de största utmaningarna. En höjning av hushållsavdraget skulle vara en annan åtgärd som sporrar särskilt egenföretagare och företagare inom kvinnodominerade servicebranscher. Det skulle också förebygga svart ekonomi.

Ärade talman,

nästa regering har mycket att göra. En reformering av arbetsmarknaden är en förutsättning för att vi ska kunna värna vårt välfärdssamhälle. Här har den nuvarande regeringen misslyckats. Därför föreslår jag följande misstroendeförklaring:

Riksdagen anser att regeringen inte lyckats med att reformera arbetsmarknaden trots att det behövs större flexibilitet. Regeringen har misslyckats med att förnya familjeledigheterna och med att utvidga möjligheten till att uppgöra lokala avtal. Med dessa motiveringar ser riksdagen att regeringen inte åtnjuter riksdagens förtroende.

Remissdebatt om statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information

23.5.2018 / Mats Nylund

Ärade talman,

När vi utvecklar den geografiska informationen ska två saker vara i balans. För det första måste vi göra den geografiska information kompatibel och tillgänglig så att den effektivt kan utnyttjas. För det andra ska data-säkerheten vara på hög nivå så att skyddet av personuppgifter uppfylls.

Vi behöver öppna gränssnitt så att våra digitala system korresponderar med varann. Här bör vi satsa mera för att vi inte har råd att släpa efter. Här är det också oerhört viktigt att satsa på den övergripande säkerhetsmiljön – när vi utvecklar våra system måste vi beakta att det alltid också finns krafter som vill skada samhällets infrastruktur.

Det uppstår snabbt nya servicebehov i samhället. Det är helt klart: det finns ett behov att reformera lagstiftningen kring våra geografiska data för att säkerställa utvecklingen. Det handlar om trafiken, navigationen, förvaltningen och som vi vet kalkylerar man med stora rationaliseringsvinster genom effektiva logistiska servicesystem som ska organisera vården.

Adresserna hör till det mest centrala i geodatabaserna. Som det betonas i statsrådets redogörelse bör adresserna vara felfria och adressuppgifterna av hög kvalitet för pålitligheten i systemet. Det förvånar mig ändå att man i redogörelsen glömt att betona – eller ens att problematisera – att som tvåspråkigt land behöver vi felfria adressuppgifter på två språk. Eller ska det vara så som när man i dagens läge väljer google-maps på svenska, så dyker ändå Turku i stället för Åbo upp i mobilen?

Hur har regeringen tänkt sköta fungerande geografisk information på båda nationalspråken, finska och svenska?

Geografisk information, liksom artificiell intelligens över lag, erbjuder enorma möjligheter för framtiden. Det är viktigt att vi genom lagstiftningen tryggar likställda möjligheter att tillägna sig information. Svenska riksdagsgruppen understryker att tillräckliga resurser tryggas för utbildning och forskning. Det är också viktigt att se till att vi har en teknisk samhällsutveckling som är inkluderande och som inte skapar mer utanförskap.

Till sist vill jag betona att samarbetet mellan den offentliga sektorn och företagen måste bli bättre då det gäller den geografiska informationen – om Finland innovativt ska stå i spetsen för utvecklingen.

Statsrådets redogörelse till riksdagen om Finlands stöd till Afghanistan och om ökat finländskt deltagande i krishanteringsinsatsen Resolute Support

12.6.2018 / Thomas Blomqvist

Ärade talman,

Världsbanken bedömer att inte mindre än 15 miljoner barn under 18 år tvingas till äktenskap årligen i världen.

Traditionen av barnäktenskap lever mycket stark också i Afghanistan. Detta är ett av de största hindren som försvårar att få till stånd en positiv samhällsutveckling. Enligt Unicef gifter sig nästan hälften av kvinnorna i Afghanistan när de är under 18 år och fler än var tionde är under 15 år. Också pojkar riskerar att tvingas till äktenskap som minderåriga.

De flickor som har tvingats ingå äktenskap avbryter ofta sin skolgång, vilket försämrar deras möjligheter att sysselsätta sig. Också mödradödlighetssiffrorna, till följd av tidiga graviditeter, är i Afghanistan de dystraste i världen.

Afghanistan är faktiskt Finlands största bilaterala utvecklingssamarbetspartner. Svenska riksdagsgruppen ser satsningarna på skolektorn, där flickors skolgång tryggas och kvinnors läskunnighet förbättras som särskilt viktiga.

Tyngdpunkterna på regeringens biståndssatsningar är de rätta. Men samtidigt måste det sägas: de kraftiga nedskärningar som gjordes i början av valperioden har försvagat den finländska biståndspolitikerna på ett sätt som inte kan försvaras.

Statsrådets redogörelse om Afghanistan kan delas upp i två delar. Dels handlar den om utvecklingssamarbetet och dels om Finlands deltagande i krishanteringsinsatsen Resolute Support.

Även om utvecklingen är långsam och statistiken dystert i Afghanistan är det skäl – precis som redogörelsen gör – att också peka på de framsteg som har gjorts. Även om problemen är stora så har kvinnornas och barnens ställning ändå förbättrats under senare år. Spädbarnsdödligheten har minskat och, enligt undervisningsministeriet, är redan cirka 40 procent av barnen som börjar i skolan flickor – och då ska vi komma ihåg att i början av 2000-talet kunde flickorna i Afghanistan inte gå i skola överhuvudtaget.

Den andra centrala punkten i statsrådets redogörelse är förslaget om ett ökat finländskt deltagande i Natos militära krishanteringsinsats Resolute Support. Finland har hittills deltagit med en liten grupp cirka 40 soldater i den internationella säkerhetsstyrkan.

Resolute Support-insatsen har haft som målsättning att ge över ansvaret Afghanistans egna säkerhetsstyrkor, men på grund av det försämrade säkerhetsläget behövs RS-insatsen för att förhindra terroristaktioner och skydda den lokala befolkningen.

RS-insatsen har brist på trupper och Natos generalsekreterare Stoltenberg har i ett brev bett Finland överväga att stärka sin insats i Afghanistan.

Svenska riksdagsgruppen anser att UTVA:s beslut från den 1 juni att den finländska truppstyrkan höjs till 60 soldater kan understödjas. Finland bör också på detta sätt visa sin vilja att bidra till fred i Afghanistan. Vägen till fred kan kännas lång och svår, men ett positivt tecken var att talibanerna de senaste dagarna visat vilja åtminstone till en temporär vapenvila.

Då Finland ökar sin närvaro i Afghanistan är det säkerhetsaspekterna som måste betonas. Vi fattar detta beslut medvetna om att detta projekt inte är riskfritt.

Det bör vara en självklarhet att säkerheten för dem som åker på detta uppdrag i Afghanistan måste vara på topp.

Finlands linje bör vara den att vi tar vårt internationella ansvar, men att vi satsar på deras trygghet som deltar i operationerna. Deras säkerhet är på vårt ansvar.

Svenska riksdagsgruppen anser att Finland ska fortsätta satsa på bistånd till Afghanistan och statsrådets redogörelse ger intrycket att satsningarna på den civila och militära sidan är i balans.

Vi har ett kunnande som vi kan bidra med, för att öka säkerheten i det svårt sargade landet. Det är viktigt att man når en politisk lösning i Afghanistan, endast så kan en hållbar fred och ett bättre, stabilt samhälle uppnås.

Aktuell debatt om utmaningarna för det internationella, multilaterala samarbetet

12.6.2018 / Stefan Wallin

Arvoisa puhemies, värderade talman,

som det gamla ordspråket lyder är en kedja just så stark som dess svagaste länk. Detta gäller synnerligen för ett internationellt samfund och samarbete. Alla stater i världen har under årens lopp kommit överens om många regler och spelregler som ska bidra till att situationen i världen och samarbetet är stabilare, mer förutsägbart och målinriktat.

Om en enda viktig stat trots det en dag, låt oss säga på grund av rent nationella principer och för att signalera maktpolitik, beslutar att bryta mot dessa överenskomna regler är grunden för samarbetet illa ute.

Just så gick det när Ryssland 2014 erövrade Krimhalvön. Så gick det också när presidentadministrationen i USA drog sig ur Parisavtalet och nyligen beslutade införa importtullar som också slår hårt mot Europa, något som inte stämmer överens med WTO:s grundfilosofi.

I en redan nu turbulent världssituation behöver vi verkligen ingen handelspolitisk kapprustning och inga hot. Låt oss hoppas att ens dagens toppmöte mellan USA och Nordkorea medför en positiv stämning och avspänning.

Det bubblar också inom EU. Vissa medlemsstater, som Polen och Ungern, utmanar de inom unionen gemensamt överenskomna grundläggande värderingarna och rättsstatsprincipen. Storbritanniens utträde ur EU är resultatet av en folkopinion som sannolikt påverkades av utomstående aktörer – ett ytterligare tecken på likgiltighet.

Risken för hybridpåverkan ska inte heller underskattas i Finland, något också forskare nyligen varnat för. Vi har snart tre val framför oss, det är osannolikt om det är värt att utsätta landskapsvalet för hybridpåverkan

Talman,

mitt i denna villervalla måste också ett litet land som Finland lyckas navigera och helst navigera rätt. Också om vi har den trygga nordiska familjen och EU-medlemskapet som ryggtöd måste också viktiga nationella vägval göras.

Ett viktigt sådant, som gjorts redan för länge sedan är att Finland eftersträvar en aktiv, konstruktiv roll i alla sådana multilaterala organisationer, vid alla de bord där beslut fattas som angår och påverkar oss.

I just denna tid, när stormakterna utmanar för att inte säga direkt föraktar elementära delar av multilateralt samarbete, behövs kontinuitet och konstruktivitet mera än på länge. Därför skall Finland fördjupa sin roll i krishantering, medling, utvecklingssamarbete, i verkställandet av Agenda2030 för hållbar utveckling. Inför sitt EU-ordförandeskap om ett drygt år bör Finland formulera en tydlig proeuropeisk agenda för sina målsättningar. Finland skall inte bara vara Beobachtern - observatören. Vi skall vara aktören.

Remissdebatt om budgetpropositionen för 2019

18.9.2018 / Anna-Maja Henriksson

Ärade talman,

Vi behöver ett samhälle där ingen blir utanför. SFP vill bygga ett framgångsrikt Finland. Skolan och utbildningen är den bästa garanten för detta. Riksdagsvalet i april blir ett utbildningsval.

Vi kräver en mer barnvänlig politik och det betyder att vi politiker måste våga lyfta fram frågor som ojämlikhet och familjers välmående. Skolan ska trygga jämlika förutsättningar för alla barn.

Gör vår skola det? Gör den det också efter regeringens krassa nedskärningspolitik i början av valperioden? Sanningen är den att det finns mycket som behöver repareras. Därför har SFP på sitt sommarmöte för tre veckor sedan godkänt tio teser om utbildningen. Vi behöver åtgärder som sträcker sig från småbarnspedagogiken till livslångt lärande.

Regeringen har reserverat 112 miljoner euro för forskning och innovationer, med målet att 4 procent av Finlands BNP ska användas till forskning, utveckling och innovationer år 2030. SFP vill mer än så. Vi anser fyra procent nivån ska nås redan år 2025. Det här är en viktig vändpunkt eftersom satsningarna på ny teknologi har gått brant nedåt de allra senaste åren.

Vilken är vår vision om hur Finland ska utvecklas? En reform av familjeledigheterna måste vara en toppprioritering för nästa regering. Svenska folkpartiet har redan för flera år sedan föreslagit en modell där föräldraleigheterna ska förnyas enligt 6+6+6 modellen.

Ett samhälle som jämställt och på ett äkta sätt delar på ansvaret inom familjen, är ett samhälle som andas optimism och framtidstro. Reformen behövs för barnens skull och för att öka flexibiliteten för familjerna.

Alla barn ska dessutom ha rätt till minst fyra timmar avgiftsfri småbarnspedagogik per dag redan från tre års ålder. Grunden för jämlikhet mellan barn läggs redan i dagis och förskola.

Med budgeten slår vi också fast skattepolitiken åtminstone på kort sikt. Det väsentliga är att det alltid ska löna sig att jobba. Vi måste få bort flitfällor som skapar trösklar för människor att ta emot arbete. SFP kräver också att behovsprövningen av utländsk arbetskraft slopas.

Inom många branscher finns det en stor efterfrågan på kunnig arbetskraft. Arbetsförmedlingen måste lära sig att matcha behoven och utbudet på arbetskraft bättre. Och vi behöver mer lokalt anpassade avtal och en ny samtalskultur på arbetsplatserna som gör att människor trivs bättre på sina jobb. Sysselsättningsgraden bör höjas till minst 75 procent, gärna 80.

Inom SFP har vi efterlyst en seriös samhällsdebatt om välmående i arbetslivet. Vi vet alla att vår ekonomi förlorar årligen miljardbelopp på grund av sjukpensioner och sjukfrånvaro. Här kan man med rätt riktade förebyggande åtgärder få till stånd ordentliga inbesparingar, samtidigt som individens livskvalitet och mentala välmående förbättras. Vi behöver en friskhetsreform!

I dagens ekonomiska läge, när tillväxten förväntas bli långsammare, har vi inte råd att göra reformer som försämrar servicen och dessutom gör servicen dyrare. Regeringens vårdreform riskerar att bli en sådan reform. Det är bara att läsa finansutskottets utlåtande så inser man att man inte kommer att lyckas stävja kostnaderna med 3 miljarder, tvärtom flera faktorer pekar på att kostnaderna ökar.

Redan nu har regeringen valt genom sin centraliseringsförordning att förbjuda enkla dagkirurgiska operationer på mindre sjukhus. Detta har enbart haft som konsekvens längre köer och försämrad patientsäkerhet – missnöjet med förordningen är stort både på de mindre kretssjukhusen och på de större centralsjukhusen. Den krassa sanningen är den: om vi nu envist håller fast vid en tungrodd och byråkratiskt vårdreform riskerar vi att skapa nya underskott i statskassan.

Ärade talman,

En global ödesfråga är klimatuppvärmningen. Finland bör agera tydligt på de internationella arenorna – inte minst som EU-ordförandeland nästa år – och kräva att de klimatavtal som ingåtts också efterlevs. Finlands insats är speciellt viktig just nu när det finns starka krafter i världen som motarbetar internationellt samarbete.

Budgeten innehåller en 15 miljoners tilläggssatsning på Östersjön och vattenskyddet. Det är bra, men det behövs ännu starkare åtgärder på bred front. Inget parti kan ensamt lägga beslag på klimatpolitiken. Det handlar om vårt gemensamma uppdrag.

Vi är skyldiga de barn som föds nu en hållbar miljö när de blir vuxna.

Finland behöver en renare trafik genom flera el- och hybridbilar och vi behöver nya innovationer som stimulerar en övergång till cirkulärekonomi. Cirkulärekonomin har som mål att bryta överkonsumtionen av naturresurserna.

SFP ser med bekymmer på biståndsbudgeten. Särskilt medborgarorganisationerna med sina viktiga insatser som görs med ganska små medel, borde inte få sina budgetmedel strypta som vi har sett de senaste åren.

Regeringen har sagt att flyktinkvoten ska höjas. Varför har man inte fattat beslut om det i budgetförhandlingarna? Vad säger statsministern, finansministern och inrikesministern? Höj flyktinkvoten nu!

För SFP är det helt central att alla i samhället hänger med. Vi måste bygga ett mänskligt samhälle där ingen blir utanför. En tudelning har vi inte råd med. Det är tillsammans vi bygger välfärdssamhället.

Statsrådets meddelande till riksdagen om regeringens sysselsättningspolitik och om sänkning av anställningströskeln i små företag 16.10.2018 / Thomas Blomqvist

Värderade talman

Riksdagen står idag inför en tudelad frågeställning, där vi förväntas ta ställning till regeringens sysselsättningspolitik, men också, något exceptionellt, ta ställning till om regeringen ska fortsätta beredningen av ett av sina lagförslag.

Gällande regeringens sysselsättningspolitik, låt mig genast säga att det är mycket positivt att allt fler i Finland har fått jobb. Också regeringen förtjänar ett tack här, även om det framför allt beror på den gynnsamma ekonomiska utvecklingen globalt. Samtidigt måste vi i Finland vara betydligt mer ambitiösa. Vi behöver fler nya arbetsplatser, vi behöver fler ute i arbetslivet. Finlands sysselsättningsgrad måste höjas till minst 75, helst till 80 procent som i våra nordiska grannländer. Det är en förutsättning för att vi ska kunna, inte bara bevara, utan även utveckla vårt nordiska välfärdssamhälle. Eller som vi i SFP brukar säga, kakan måste bakas innan den kan fördelas.

Hur skapar vi fler arbetsplatser i Finland? Svaret är enkelt, vi behöver strukturella reformer på arbetsmarknaden, vi behöver t.ex. mer flexibilitet. Här har regeringen misslyckat. Ett av de viktigaste reformbehoven gäller familjeledigheter. SFP har redan länge föreslagit en omfattande reform av familjepolitiken. I den ingår en reform av familjeledigheterna i enlighet med 6+6+6-modellen, en reform av hemvårdsstödet och fyra timmar avgiftsfri småbarnspedagogik per dag för varje barn som har fyllt tre år. Reformen behövs för att förbättra jämställdheten i arbetslivet men även för att göra det lättare att få och ta emot arbete.

Trots att saken är mycket allvarlig känns det idag på något sätt komiskt att reformen av familjeledigheterna inte har framskridit. Reformen backades upp av arbetsmarknadsorganisationerna, såväl Södra kajen som Hagnäs. Reformen backades upp av i praktiken hela oppositionen. Varför framskred denna nödvändiga reform inte? Den stoppades av att den politiska viljan hos regeringspartierna saknades. Regeringen har alltså inte betraktat reformen av familjeledigheterna som något viktigt, någon annan förklaring finns det inte.

De nya arbetsplatserna uppstår i små och medelstora företag. SFP anser att lokala avtal borde möjliggöras i en större omfattning. Det skulle göra det lättare för mindre företag att anställa nya arbetstagare. Vi behöver

en ny diskussionskultur på arbetsplatser där arbetsgivaren och arbetstagaren genom diskussion hittar de bästa lösningarna. Jag tror att företagen har en beredskap till en genuin dialog. Trots att det på riksnivån ibland ter sig mycket svårt.

Ärade talman

När vi talar om arbetslivet är det viktigt att poängtera att en bättre arbetshälsa skulle kunna spara samhället miljarder samtidigt som det skulle förbättra vardagen för väldigt många, arbetande finländare. Därför är det förvånande att det endast är vi i SFP som konsekvent efterlyst ett nationellt program för bättre arbetshälsa.

På tal om sysselsättning och företagsamhet kan man inte heller låta bli att nämna beskattningen. SFP:s linje har inte ändrats – beskattningen ska uppmuntra till arbete och företagsamhet. Arbete ska beskattas lindrigare såsom till exempel OECD har konstaterat. Även företagsbeskattningen ska hållas på en konkurrenskraftig nivå.

Ärade talman

Den andra delen av statsrådets meddelande gäller frågan, ifall riksdagen anser att regeringen ska fortsätta eller avbryta beredningen av lagen som gäller uppsägning av arbetstagare vid mindre företag. Förfarandet är synnerligen märkligt eftersom riksdagen, och särskilt vi i oppositionen inte deltar i beredningen av detta lagförslag. Därför har vi inte heller insyn i lagförslaget innehåll. Vi kommer därför inte att ta ställning till själva lagförslaget innan det i normal ordning kommer som regeringsproposition till riksdagen och då vill vi i så fall bl.a. höra vad grundlagsutskottet anser om förslaget förenlighet med grundlagen och internationella avtal. Förutsatt alltså att förslaget överhuvudtaget ges.

SFP anser att det är ytterst viktigt att man främjar verksamhetsförutsättningarna för små och medelstora företag. Det är också klart att det är riksdagen som stiftar lagarna i Finland. Samtidigt är det också klart att någonting har gått mycket snett då läget på arbetsmarknaden har nått denna punkt. Det verkar som om förtroendet mellan regeringen och fackföreningsrörelsen skulle saknas helt. I stället för att föra en genuin dialog riktar parterna sina åtgärder mot varandra. Det finns skäl att ifrågasätta huruvida detta förfarande som regeringen nu har valt kan lösa tvisten. Regeringen ska titta sig själv i spegeln och fråga varför man överhuvudtaget har hamnat i denna situation. Har regeringen främjat dialogen på arbetsmarknaden på bästa möjliga sätt? Utifrån den rådande situationen torde svaret vara tydligt.

Men få gräl uppstår eller eskaleras enbart på åtgärd av den ena parten. I rättvisans namn ska även arbetsmarknadsorganisationerna titta sig själv i spegeln. Hur fungerar intressebevakningen om man snabbt tar till det allra kraftigaste vapnet, dvs. strejken? Även fackföreningsrörelsen har ett stort ansvar när det gäller att utveckla arbetslivet.

Besinningen är ofta en dygn, även nu. Alla parter borde inse att det sista som vi behöver nu när den ekonomiska tillväxten äntligen har tagit fart är en strejkvåg eller andra störningar på arbetsmarknaden. SFP vädjar till alla parter i lika hög grad. Sluta gräla, sluta strida och glöm prestigefrågorna! Återvänd till förhandlingsbordet, för en genuin dialog och uppnå en försonlig lösning! Det ligger i Finlands intressen.

Statsrådets framtidsredogörelse del 2

23.10.2018 / Stefan Wallin

Ärade talman,

Förändringen av arbetet och den artificiella intelligensens växande roll är tydliga megatrender i dagens samhälle. Därför är det en viktig diskussion vi här för om arbetets framtid. Vi måste ha förmåga att se vilka beslut vi behöver samhället för att trygga en positiv utveckling där vi människor är i centrum. Men där vi samtidigt omfamnar de nya möjligheterna

Vi måste ta ned bollarna behärskat och försöka kontrollera spelet, om vi uttrycker det med fotbollstermer. Och det är viktigt att vi spelar bra. Och rätt.

Därför är det bra att regeringen i denna framtidsredogörelsens del två koncentrerar sig på arbetet, som mycket riktigt befinner sig i en brytningspunkt.

När arbetet förändras är det helt grundläggande att sysselsättningsgraden inte tillåts sjunka. Tvärtom behöver vi fortsättningsvis en högre sysselsättningsgrad för att bryta hållbarhetsunderskottet, vilket redogörelsen helt riktigt konstaterar. SFP har också pekat på de ändringar i politiken som måste göras för att få sysselsättningsgraden först till 75 procent och sedan högre mot 80 procent.

Vi behöver förnya arbetslivet och har inte råd att misslyckas med att införa mera lokala avtal. En mer lokal avtalskultur är en förutsättning till att diskussionskulturen ändras på våra arbetsplatserna. Dagens ytterst kritiska läge på arbetsmarknaden är ett tecken att något har gått allvarligt snett. Det misstroende som nu råder ser ut att stå Finland dyrt. Det är inte så här vi höjer sysselsättningsgraden.

Redogörelsen pekar på två saker i syfte att höja sysselsättningsgraden. För det första måste den strukturella arbetslösheten minska kraftigt. För det andra behövs tillräcklig invandring av utländsk kunnig arbetskraft. Just det - vad annat har SFP inte talat om då vi upprepat vårt krav att behovsprövningen av utländsk arbetskraft borde slopas. Vill man inte lyssna på oss så borde man åtminstone lyssna på de experter som skrivit denna rapport.

Redogörelsen betonar det viktiga i att förbättra sysselsättningsläget för invandrare som redan finns i Finland; ungdomar och kvinnor som är i bästa arbetsföra åldern.

En annan central fråga i redogörelsen är hur den artificiella intelligensen förändrar arbetets innehåll. Här är slutsatsen att det gäller att se den artificiella intelligensen som en möjlighet, inte som ett hot. Automatiseringen och digitaliseringen kan visserligen minska behovet av en viss typ av traditionella jobb, men kommer garanterat i stället att skapa helt nya. Det ställer krav på utbildningen och fortbildningen – alltså vår förmåga att förutspå och bereda oss för framtiden redan i dag.

Här har det erkänt starka finländska utbildningssystemet en verklig utmaning. Förnyelse av kompetensen under hela arbetskarriären måste utvecklas. Inte bara utvecklas utan också anpassas till människors olika livssituationer och olika anställningsförhållanden. Här finns det mycket att göra.

Redogörelsen betonar också att mer resurser än i dag bör kanaliseras till att höja känslan av meningsfullheten i arbetet. Det är ju nästan som om de som har skrivit redogörelsen redan har läst SFP:s alternativa budget. Där efterlyser vi konkreta satsningar på arbetshälsan. Visst är det så att arbetstagarnas produktivitet ökar när de är lyckliga.

En viktig slutsats när arbetet förändras är att spelreglerna hänger med. Och här vill jag gärna citera redogörelsen: "De nya spelreglerna är inte till alla delar överensstämmande med dagens finländska arbetslagstiftning och avtalsuppgörelser på arbetsmarknaden."

Vi behöver nytänkande på alla håll. Då terrängen förändras kan man inte klamra sig fast i den gamla kartboken.

Jag tror att den unga generationen är ganska fascinerad av hur myndigheterna i Estland har skapat en fungerande plattform för Uber. Vi måste i betydligt snabbare takt än vad som nu sker skapa fungerande regelverk nya typer av företagsamhet, delningsekonomi och blockkedjor som är starkt på kommande. Samtidigt ska vi akta oss för att överreglera. Det riskerar kväva sådan aktivitet och dynamik, vars logik ligger i uttryckligen den öppna, gränslösa ekonomins möjligheter.

Lyckas vi inte sporra dessa fenomen här hos oss kommer de istället att söka sig någon annanstans och gynna andra.

Statsrådets meddelande om förlängning av giltighetstiden för statsborgen som ställts för finansieringen av det europeiska finansiella stabiliseringsinstrumentet

13.11.2018 / Eva Biaudet

Ärade talman,

Det är inte första gången riksdagen debatterar låneprogrammen för Grekland, men att vi inte har gjort det på en tid kan också vara ett gott tecken. Om man vågar säga så.

Ända sedan euroländernas första brandkårsuttryckning med det första stödpaketet år 2010 har låneprogrammen varit oerhört tunga för grekerna. Att EU nu går in för att ändra på bestämmelserna om statsborgen, genom att förlänga återbetalningstiden med 10 år är en sak värd att understöda. De något lättade villkoren minskar på pressen på den grekiska statsekonomi och leder också i bästa fall till att den grekiska statens återbetalningsförmåga förbättras.

Hela frågan om Greklands skulder kommer i ett hisnande tidsperspektiv när man läser statsrådets meddelande. Nuvarande statsborgen för Grekland gäller till år 2070. Eurogruppen har genom sitt beslut i september förlängt giltighetstiden för statsborgen till 2082.

Det är knappast så många av oss som är med mera då... men detta betyder att det är flera generationer greker som betalar dyrt för tidigare ekonomiska missgrepp.

Innan jag går vidare måste jag påpeka att då jag förberedde det här talet krävde jag fram ett tidigare gruppanförande om Grekland som hölls i februari 2015. Då var det den dåvarande oppositionsledaren Timo Soini som tog till det tyngsta parlamentariska verktyget och interPELLERADE mot den förra regeringens stödprogram till Grekland. Nu sitter han som utrikesminister och backar upp stödprogrammet. En verklig kappvändare – eller ska vi säga det positivare att "matkustaminen avartaa".

Ärade talman,

Den här tekniska förlängningen av giltighetstiden för borgen är något som Grekland beviljats eftersom eurogruppen bedömt att Grekland uppfyllt kriterierna i låneprogrammet.

Parallellt med den ekonomiska krisen har Grekland fortfarande en tuff sits på grund av att EU-länderna inte förmår dela ansvaret för flyktingarna som kommer till Europa via Grekland.

Svenska riksdagsgruppen vill klart framhålla grundprincipen att alla medlemsländer själva ska stå för sina skulder. Europa måste ändå hitta sin solidaritet. Och det gäller särskilt flyktingfrågan. Inåtvänd nationalism har ingenting med etik att göra, men tyvärr tycks detta budskap sälja ganska bra i dagens Europa och på annat håll i världen.

En mera etisk och ansvarsfull hållning förväntas också av bankerna. Penningtvätt som vissa storbanker anklagas för är helt oacceptabelt.

Därför är det viktigt mål för Finland att bankunionen färdigställs. En mycket central process är också att slutföra omvandlingen av den europeiska stabiliseringsmekanismen till en europeisk valutafond med tydliga ansvarskriterier och villkor som förhindrar ekonomiskt fiffel.

Grekland har genomdrivit reformer som åtminstone något har förbättrat landets ekonomi, efter att landet länge har levt över sina egna tillgångar.

Däremot finns det orsak att med en viss oro se på utvecklingen i det större grannlandet Italien. För tio år sedan varnades det för att Greklandseffekten sprider sig till Italien. I dag kan man säga att Italien helt på egen hand riskerar att försätta sig i en ekonomisk kris av besvärliga mått. Den högerpopulistiskt färgade regeringen tycks inte bry sig för eurogruppens varningar.

Regeringen i Italien väljer, inte helt okontroversiellt, att sänka pensionsåldern för att få bättre plats för unga på arbetsmarknaden. Samma regering vill genomdriva basinkomst för alla. Det är självklart italienarna själva som ska snickra sina samhällsreformer, men räkningen måste de själva stå för – den får inte hamna hos eurogruppen.

I Europa behöver vi mer Good governance, mer etisk hållbarhet och transparens. Vi ska värna om demokratier med en fungerande press och ett medborgarsamhälle som granskar också de ekonomiska besluten.

Alternativa budgeterna

14.11.2018 / Anna-Maja Henriksson

SFP vill i vår alternativa budget visa att det går att föra en ansvarsfull ekonomisk politik utan massiva och kortsiktiga nedskärningar i utbildning, forskning, studiestöd eller bistånd. Vi vill bygga ett framgångsrikt Finland.

Vi vill också visa att det genom omprioriteringar är möjligt att genomföra nödvändiga reformer.

SFP:s familjepolitiska helhetsreform är en stor investering i en bättre framtid. SFP vill att Finland bör bli världens mest barnvänliga land.

Familjeledighetsreformen måste få kosta för att bli bra.

Vi vill se en familjepolitisk helhetsreform som förlänger de inkomstrelaterade familjeledigheterna till 18 månader, enligt 6+6+6-modellen. Därtill vill vi ge varje barn som fyllt tre år rätt till fyra timmar avgiftsfri småbarnspedagogik per dag.

Vi behöver också en helt ny flexibilitet i att ta ut familjeledigheter. Vi bör bättre anpassa ledigheterna till barnfamiljernas verklighet och till föräldrarnas arbetssituation. Precis som i gatubilden och parkerna i Stockholm borde det bli lika vanligt hos oss att se såväl män som kvinnor sköta sina små barn.

Vi behöver en skattepolitik som ger löntagarna mera i handen än i dagsläget.

Vår modell – att sänka skatten på arbete och försiktigt höja skatten på konsumtion – skapar bättre förutsättningar för företagsamhet och ger en högre sysselsättningsgrad. Trenden bara stärks av att vi även höjer hushållsavdraget.

SFP och Svenska riksdagsgruppen anser att det är rätt att sänka skatten på arbete, bara det sker på ett socialt rättvist sätt. Därför höjer vi samtidigt garantipensionen, slopar indexfrysningen av folkpensionen, höjer vi studiestödet, liksom barnbidraget för ensamförsörjare.

Av den konsekvensbedömning som riksdagens utredningstjänst har gjort framgår att vår modell gynnar alla inkomstklasser. Genom våra satsningar skulle de största vinnarna vara ensamförsörjarfamiljer och studerande. Vi har också fäst särskild vikt vid de äldre som lever på en liten folkpension.

Det är första gången i år som riksdagens utredningstjänst gör en grundlig utredning om varje skild alternativ budget. Den alternativa budgetens effekter jämförs med regeringens budgetförslag. Resultaten är mycket goda för SFP:s del: Vår alternativa budget skapar inte enbart en bättre inkomstutveckling i samtliga inkomstklasser, utan den bidrar med en sysselsättande effekt som innebär 3 000 arbetsplatser mer än regeringen.

Jag upprepar: Vår modell ger fler arbetsplatser och mer i handen!

Ärade talman,

En avgiftsfri och kvalitativ utbildning samt en högklassig forskning är nycklarna till Finlands framgång. Vi kan inte godkänna de massiva nedskärningarna i universitetens och högskolornas anslag, utan vi föreslår att anslagen ska höjas tillbaka till samma nivå som tidigare. Vi vill se en mer jämlik skola.

Vi satsar på de unga. Vi tryggar den regionala tillgängligheten för andra stadiets yrkesutbildning och närundervisningen i yrkesutbildningen. Signalerna från utbildningsfältet är mycket oroväckande. Ungdomarna ska inte behöva sitta överksamla hemma eller att känna att de inte får det stöd de behöver. Därför vill SFP ge dem en närundervisningsgaranti.

Riksdagsvalet 2019 blir ett utbildningsval. Det blir säkert också ett klimatval. Men framför allt blir det ett val om värderingar. Den västerländska demokratin som vi känner den utmanas av nationalism och populism från många håll. SFP vill slå vakt om demokratin, det öppna samhället, jämställdheten och rättsstaten. Det syns också i vår alternativa budget.

Framtiden förutsätter en tydlig politik som sporrar till ekologiska investeringar och en hållbar livsstil. Det handlar också om privata val som vi alla gör dagligen i vår vardag. SFP skjuter till tilläggsanslag för att göra Östersjön till ett renare hav. Vi vill att våra barn och barnbarn ska kunna simma i havet på somrarna. Vi gör också betydande extra satsningar på forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet. Finland ska gå i spetsen för bättre miljöteknologi och se cirkulärekonominns möjligheter. Inom trafiken behövs det en snabbare övergång till elbilar.

Ärade talman,

Psykiska problem förorsakar mänskligt lidande, men leder också till höjd sjukfrånvaro från arbete och till förtidspensioneringar som tär hårt på samhällsekonomin. SFP vill vända på denna trend. Vi behöver ett långsiktigt nationellt program för psykisk hälsa – fler lågtröskelmottagningar såväl för unga och vuxna – men också omedelbara satsningar på tidigt ingripande och tydliga satsningar på välbefinnande i arbetslivet.

Finland bör även höja profilen på det internationella planet. Därför föreslår SFP en höjning av anslagen för det egentliga utvecklingssamarbetet och en klar höjning av flyktingkvoten till 2 500. Här ska Finland som ordförandeland i EU göra allt för att stärka det gemensamma ansvaret för flyktingfrågan.

Vår skuggbudget ökar inte upplåningen mer än vad regeringens budgetförslag gör. Vi har ändå gjort omprioriteringar på omkring två miljarder euro. Vi skär ordentligt i planeringsanslagen för landskaps- och vårdreformen, vi slopar regeringens sänkning av bilskatten, vi ändrar på energiskattstödet och vi slopar skattefriheten för inköp av första bostad för att nämna några större ingrepp. Det är inga lätta beslut, men det handlar om att prioritera och att vara trovärdig.

När det gäller jämställdhetspolitiken kan inte den sittande regeringen få något gott betyg. SFP:s alternativa budget är konsekvent på den punkten. Vi förbättrar jämställdheten på bred front.

Till slut vill jag konstatera att SFP vill se en vettig vårdreform som sätter patienten i fokus och i motsats till regeringens centraliseringsiver vill vi ge de mindre sjukhusen och sjukvårdsdistrikten rätt att själva bestämma vad som opereras var.

Vi kan bättre (än regeringen) – pystymme parempaan!

Redogörelsen om idrottspolitik

20.11.2018 / Mikaela Nylander

Sund själ i sund kropp. Det ordspråket har vi alla hört förut. Vi vet att motion gör en piggare och ökar ens välbefinnande. Internet är full av gympavideor och stretchningsövningar, arbetarinstitutionen ordnar motion för seniorer och många har arbetsgivare som stöder motion ekonomiskt. Det råder alltså ingen brist på möjligheter. Trots det rör vi inte på oss tillräckligt.

Tack till statsrådet för denna redogörelse om idrottspolitiken. Det är bra att temat diskuteras och att man ställer ordentliga mål för motion. Vi stöder fullt ut målet att öka aktiviteten i alla åldersgrupper. Motion förebygger effektivt såväl fysiska som psykiska sjukdomar. Ju mer vi som stat satsar på förebyggande verksamhet, desto lyckligare och friskare blir folket i Finland.

Ur individens synvinkel väcker motion många känslor, även negativa. Därför bör tröskeln att börja motionera vara så låg som möjligt. Detta kan man påverka genom att göra det lätt och förmånligt att börja motionera, men även föreställningarna av motion spelar in här. Merparten av motionen är ju helt vanligt upprätthållande av välbefinnande i vardagen, inte den Instagram-värld där bara de vackra och muskulösa går på gym.

Ärade talman,

Staten och kommunerna ska skapa förutsättningar för motion. De ska se till att organisationer och förbund kan tillhandahålla tjänster för alla slags medborgare, såväl nybörjare som toppidrottare. För vad skulle motion inte lämpa sig för? Motion är ett utmärkt sätt för till exempel unga och invandrare att aktivare delta i samhället. Motion ökar förutsättningarna för åldringar att bo kvar hemma och bevara ett aktivt sinne. Människor i alla åldrar ska också med en liten budget kunna delta i motions- och idrottsverksamhet. Därför bör till exempel hobbyseklarer som införts på försök absolut utnyttjas mer i framtiden. Det är också viktigt att trygga finansieringen till arbetarinstitutionen.

I dagsläget erbjuds redan många slags tjänster. Utmaningen ligger i att göra människorna medvetna om dem. Vi kan ha de bästa tjänsterna i världen men om finländarna inte vet om dem eller inte söker sig till dem är allt bortkastat. Därför behöver vi absolut en hobbydatabas som drivs antingen nationellt eller av kommunerna. Den kunde vara en klar och tydlig webbplats där användaren på ett ställe hittar hela hobbyutbudet i sin hemkommun. I vissa kommuner görs sådana sammanställningar för till exempel skolelever redan nu, men varför inte göra samma för alla kommuninvånare från spädbarn till åldringar?

Ärade talman,

Vi har ändå en stor utmaning, nämligen jämställdheten. Jämställdheten mellan könen bör förbättras inom idrotten. Ännu i dagsläget går en stor del av finansieringen till mansdominerade idrottsgrenar. Ännu i dagsläget har vi idrottare och kvinnliga idrottare.

Vi måste kunna göra bättre ifrån oss. Det har skett många bra saker men nu räcker det inte med fagra mål. Vi måste aktivt lyfta fram kvinnorna inom idrotten. Vi ger vårt varma stöd till det jämställdhetsprogram inom idrottsledningen som föreslås i redogörelsen och hoppas att förberedelserna inleds redan nu. Men det är inte nog. I stil med Bollförbundets fina kampanj Kaikki pelaa – Alla spelar, behöver vi nu en kampanj under namnet Kaikki liikkuu – Alla rör på sig. Striktare åtgärder ska absolut inriktas på till exempel grenförbund för att jämställdheten ska bli mer än bara floskel. Mediehusen, ge kvinnliga idrottare mer plats i rampljuset. Företag och stiftelser, ge stöd till idrottare inom mindre kända grenar. Tränare, välkomna flickor på samma sätt som pojkar.

Ärade talman,

Vi har redan hört många viktiga synpunkter på förutsebarheten i finansieringen, organisationernas verksamhetsbetingelser och statens ansvar. Det är ändå mycket som börjar på gräsrotsnivån, i vårt sätt att i våra egna liv upprätthålla en aktiv livsstil och tillsammans skapa en motionskultur. Frågan lyder alltså: Föregår du med gott exempel?

Aktuell debatt om den framtida utvecklingen i EU

12.12.2018 / Eva Biaudet

Ärade talman,

I maj 2019 står vi alla medborgare i Europa inför ett viktigt val. I EU-valet i maj väljer vi om vi vill ha den liberala visionen av Europa – som bygger på frihet, välfärd och nya möjligheter – eller om vi backar tillbaka till större nationalism och auktoritärt styre.

Europeiska unionen utmanas allvarligt i dag av antiliberala krafter som paralyserar politiken på många håll i Europa. Auktoritära, nationalistiska och populistiska rörelser hotar underminera den öppenhet, pluralism och tolerans som har varit utmärkande för det Europa som åtminstone vi inom SFP känner som vårt.

Chefen för EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) Micael O'Flaherty har betonat den sociala pelarens roll när det gäller att motstå lösningar som dikteras av populism och nationalism. Att miljontals barn lever under fattigdomsgränsen i EU eller att romer i många länder exkluderas från social trygghet – är oacceptabelt. Det kan inte EU stå likgiltigt inför.

Vi ser också på global nivå hur protektionismen stärker sitt grepp och hotar Europas liberala grundvärderingar. SFP vill lyfta fram de goda resultat som det europeiska samarbetet har bidragit med. Erasmusprogrammet har gett ett omistligt värde för väldigt många européer.

Vi måste fortsätta reformera det europeiska samarbetet. Våra ekonomier måste bli mer konkurrenskraftiga och våra demokratiska institutioner måste bättre kunna respondera på medborgarnas krav. Vi måste få till stånd en mer långsiktig migrationspolitik som bygger på ett gemensamt ansvar och vi måste hitta kollektiva lösningar som effektivt motverkar klimatförändringen. Finlands har en viktig roll i att hitta hållbara innovationer som motverkar klimatförändringen. Vi har ett stort know how inom cirkulär ekonomi, teknologi och på energiområdet.

Det är viktigt att vi fortsätter och bygger upp infrastrukturen, att vi investerar i utbildning, satsar på jämlikhet och jämställdhet och skapar ett bra regelverk för ett digitalt Europa, som både primärt och i sista hand gör livet bättre för alla européer.

Statsminister Juha Sipilä har sagt att en framgångsrik union enbart kan byggas på starka rättsstatsprinciper. Den synen delar vi fullt ut. Att tillämpa rättsstatsprinciper förutsätter ett gott och principfast ledarskap. Tydlighet, initiativförmåga och ledarskap – det är något vi väntar oss av Finland när vi om ett halvt år blir ordförandeland för unionen.

Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella-selonteko

13.12.2018 / Stefan Wallin

Puhemies, Talman,

Artificiell intelligens, robotisering, automatisering, digitalisering, blockkedjor, delningsekonomi. Många är de begrepp, som kommit att illustrera megatrenderna i det vi i riksdagens framtidsutskott kallat radikala teknologier. Teknologier som inte bara är framtiden utan är redan här och nu.

En viktig utgångspunkt för vår attityd till dessa trender är att bejaka dem. Förstås kan vi tycka hjärtligt illa om att artificiell intelligens och dess applikationer, som vi levande, tänkande människor ändå själva uppfunnit, tänker och agerar som vi människor – fast snabbare - och därför exempelvis stjäla våra jobb.

Ett faktum är ändå att dessa teknologier finns och i högsta grad kommer att finnas i fortsättningen. Alltså måste vi acceptera detta, inte sticka huvudet i sanden.

Poängen är ändå att teknologiutvecklingen inte är någon naturlag, som lever sitt eget liv. Frågan är bara hur människan kan behålla initiativet, styra eller avstyra utvecklingen i önskad riktning och se till att teknologin förblir dräng och inte blir herre.

Det betyder att utvecklingen måste hanteras och definieras också med andra mätare än dem för effektivitet, produktivitet, snabbhet och inbesparingar. Den redogörelse som vi idag diskuterar anlägger det helt nödvändiga rastret på datasamhället: det etiska. Vad vill vi att teknologin skall göra för oss – och vad inte?

Puhemies,

Hallitukisen selonteko keskittyy aihepiiriin, joka välillä jää katveeseen, kun hehkutamme teknologiakehityksen viimeisimpiä innovaatioita. Tämä katvealue on nimenomaan kehityksen ja eri sovellusten eettinen puoli, joka ei saa eikä voi elää omaa elämänsä erillään itse teknologiakehityksestä. Sen vaikutuksien arviointi eettisestä näkökulmasta on oltava orgaaninen osa itse kehitystyötä. Näppärä diplomi-insinööri ei voi täysin ulkoistaa tätä pohdiskelulle filosofille. Intressi on kuitenkin yhteinen.

Yhteisiä ovat myös kysymykset siitä, miten pitkälle haluamme kehittää tekoälyä? Onko päämääränä, että vempale tekee sellaisia viranomaispäätöksiä, joissa yksilön toimeentulo, maahantulo tai hoidon tarve on päätösten kohteena ilman, että ihmisäly – siis inhimillinen harkinta - on osallisena? Vai haluammeko, että pitkälle kehittynyt tekoäly korvaisi sen puuttuvankin inhimillisen tekijän? Ja miten ratkaista vaikkapa autonomisen liikenteen liikenneturvallisuuteen liittyvät haasteet?

Vapaakauppa ei ole säännöistä vapaata kauppaa, vaan kauppaa jota käydään sovittujen pelisääntöjen puitteissa. Vähän samalla tavalla valtavalla vauhdilla kehittyvää teknologiaa pitää osata prosessoida myös perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Siksi on hyvä, että Euroopan Neuvosto ja EU valmistelevat eettistä kehikkoa tekoälyn kestäväälle hyödyntämiselle jossa kohteena ovat vaikutukset yksityisyyteen, ihmisarvoon, kuluttajasuojaan ja syrjimättömyyteen.

Puhemies,

Näiden huomioiden jälkeen on kuitenkin hyvä todeta, että tekoäly ja robotiikka ovat ehdottomasti Suomen ja suomaisyriyksen menestystekijöitä. Siksi hallitus on oikeassa, kun se haluaa nostaa Suomen maailman parhaimmaksi tekoälyn soveltajaksi. Siihen linkittyy sekä yksityisen että julkisen sektorin toiminta- ja kilpailuedellytykset.

Puhumme tulevaisuudesta, jossa nopeat taatusti edelleen tulevat syömään hitaat, mutta jossa myös vahvasti ihmisarvon jakaumattomuuteen uskovat ja eettiseen vaikutusten arviointiin kykenevät toivottavasti syövät ne, joiden suoraviivaisessa arvomaailmassa ei ole muuta kuin nollaa ja ykköstiä.

Responsdebatt om budgeten

17.12.2018 / Thomas Blomqvist

Ärade talman,

Finland är inte Frankrike. Finland är inte Storbritannien. Finland är inte Grekland. Finland är inte Italien. Finland är Finland.

Och det kan vi ur många synvinklar vara nöjda med.

Efter många svåra år har ekonomin de tre senaste åren vuxit och sysselsättningen har förbättrats.

Ändå ska regeringen akta sig för att slå sig för bröstet. Det är inte alla som upplever att det går bättre för Finland. Precis som de gula västarna i Frankrike är det många – alltför många – som här i Finland upplever att deras inkomster inte räcker till för ett drägligt vardagsliv.

Statens revisionsverk (VTV), som övervakar finanspolitiken, har nyligen gett ut en rapport som är oroväckande läsning. Rapportens centrala slutsats är att regeringen inte har lyckats med att minska den offentliga ekonomins långsiktiga hållbarhetsunderskott.

Finlands befolkning fortsätter att åldras. I kombination med att de åldersklasser som föds nu är mindre än vad man har kunnat förutse leder detta till att de åldersrelaterade utgifterna att fortsättningsvis växa.

Och här framstår det klart varför regeringen har misslyckats med sin centrala målsättning att minska på hållbarhetsunderskottet. Det beror främst på att det ser ut som man inte uppnår social- och hälsovårdsreformens främsta mål – att dämpa det framtida kostnadstrycket inom vården.

Hållbarhetsunderskottet växer då regeringen inte lyckas ens med sina egna planer.

Vi har sagt det förr och säger det igen: Det var inte klokt att koppla vårdreformen med en så radikal administrativ reform som vi ser att landskapsreformen är. Dessutom ser valfrihetspaketet ut att göra reformen ännu mer tungrodd. Man lyckas inte påvisa vare sig de kvalitativa förbättringarna i vården eller kostnadsinbesparingarna.

Det är lätt att förena sig med VTV:s utvärdering: reformen innehåller så mycket osäkerhet och sannolika utgifter, att den inte kommer att korrigerat hållbarhetsunderskottet – som ju var ett av de primära målen.

Kommunförbundet färska bedömning, att vårdreformen ger en tilläggsräkning på 1 miljard euro per år, talar precis samma språk.

.....

Denna höst har mer än något annat präglats av politiska strejker. Den ytterst tillspetsade politiska konflikten kring uppsägningsskyddet i små företag skulle Finland verkligen inte ha haft råd med – i sak var det inte mycket som ändrade när regeringen slutligen formulerade sitt förslag på ett sätt som även kunde accepteras av de fackliga centralorganisationerna. Det var oskickligt och klumpigt skött. Innan situationen eskalerade borde alla parter ha gått tillbaka till förhandlingsbordet.

Ärade talman,

Svenska riksdagsgruppen vill se ett framgångsrikt och humant Finland där man satsar på barn och skapar trygghet i vardagen. Politiken ger alltid möjligheter att prioritera och att välja annorlunda. I vår alternativa budget visar vi att det går att föra en ansvarsfull ekonomisk politik utan massiva och kortsiktiga nedskärningar i utbildning, studiestöd och bistånd.

Vi visar att det är möjligt att genomföra nödvändiga reformer, till exempel en familjepolitisk helhetsreform och en skattereform som ger alla mera i handen. Vi är övertygade om att satsningarna på utbildning och forskning bygger Finlands framtid, hjälper oss att klara av klimatförändringen – den största utmaningen i dagsläget – och skapar nya arbetsplatser. Chefdirektören för Finlands Bank har konstaterat klokt att bekämpningen av klimatförändringen är bra ekonomisk politik.

Vi vill uppmuntra till arbete, hälsa och välfärd. Problemet med växande globala flyktingströmmar kan inte lösas genom att avveckla biståndet eller begränsa invandringen.

Pensionärer med låga inkomster är en grupp vi tar särskild hänsyn till. I sin budget har regeringen föreslagit en höjning av garantipensionen, men vi anser att den inte är tillräcklig. Vi föreslår en ytterligare höjning på tio euro. Utöver det vill vi förbättra situationen för dem som lever på små pensioner genom att befria folkpensionen från regeringens indexfrysning.

Vi vill stärka den sociala tryggheten. Därför satsar vi på barnbidragets ensamförsörjartillägg och ändrar bestämmelserna så att ensamförsörjartillägget inte längre minskar utkomststødet. På så sätt kan ensamförsörjarnas ekonomiska situation klart förbättras.

Regeringen får ett dåligt vitsord för jämställdhetsarbetet. I regeringsprogrammet skrev man in att kvinnor och män är jämställda, men vi har inte sett några åtgärder som skulle ha främjat ett mer jämställt Finland. Vi anser att en bedömning av budgetens konsekvenser för jämställdheten ska vara ett viktigt verktyg i budgetarbetet i framtiden.

Vi behöver en skattepolitik som ger löntagarna mera i handen än i dagsläget.

SFP:s modell – att sänka skatten på arbete och försiktigt höja skatten på konsumtion – skapar bättre förutsättningar för företagsamhet och ger en högre sysselsättningsgrad. Trenden bara stärks av att vi även höjer hushållsavdraget.

Det är första gången i år som riksdagens utredningstjänst gör en grundlig utredning om varje skild alternativ budget. Resultatet är mycket goda för SFP:s del: Vår alternativa budget skapar inte enbart en bättre inkomstutveckling i samtliga inkomstklasser, utan den bidrar med en sysselsättande effekt som innebär 3000 arbetsplatser mer än regeringen.

Ärade talman,

Finansutskottet konstaterar i sitt betänkande att de ekonomiska utsikterna för Finland är fortsatt gynnsamma, men den snabbaste tillväxtökningen uppskattas redan ha passerat. Nu är det dags för strukturella reformer såsom en familjeledighetsreform och en arbetsmarknadsreform som ökar flexibiliteten, men samtidigt förbättrar dialogen och stärker förtroendet på arbetsplatserna. SFP efterlyser modigare politik där satsningar på utbildning, forskning och innovationer spelar en nyckelroll.

Eftersom regeringen enligt vår mening inte har lyckats tillräckligt bra med detta, föreslår jag följande misstroendeförklaring:

Riksdagen konstaterar att regeringens politik har varit kortsiktig. Regeringen har inte trots det förbättrade ekonomi- och sysselsättningsläget dragit bort nedskärningarna i utvecklingsbistånd och utbildning. Nedskärningarna i utbildningen utgör ett reellt hot mot undervisningens och forskningens kvalitet, jämlikheten i utbildningen och landets konkurrenskraft. Regeringen har inte varit redo att förnya familjeledigheter och småbarnspedagogik trots att behovet har varit tveklöst. Regeringens åtgärder för att förbättra sysselsättningen har varit otillräckliga och behövliga strukturella reformer har lämnats ogjorda. Eftersom betydande reformer inte har åstadkommit under denna regeringsperiod borde regeringen mer målmedvetet ha förbättrat situationen för de mest utsatta. De genomförda skattelättnaderna och inkomstöverföringarna har inte varit tillräckliga. Följaktligen konstaterar riksdagen att regeringen inte har riksdagens förtroende.

Remissdebatt om statsrådets redogörelse om beredningen av den riksomfattande trafiksystemplanen

31.1.2019 / Mats Löfström

Ärade talman,

De allmänna målen för utvecklingen av vårt lands trafiksystem är lätt att vara enig om. Precis som redogörelsen säger ska trafiksystemet främja Finlands konkurrenskraft, bygga på lösningar som motverkar klimatförändringen samt säkerställa regionernas livskraft.

Finland är ett till ytan stort land som är gles befolkat med långa avstånd. Därför är det mycket utmanande att uppfylla de här tre nämnda målen, i synnerhet då de offentliga finanserna inte är obegränsade.

Det krävs smarta lösningar för ett fungerande trafiksystem som täcker och betjänar hela landet – allt från stadskärnor, glesbygd till förbindelsebåtar och landsvägsfärjor i skärgården.

Svenska riksdagsgruppen vill lyfta fram några väsentliga poänger. Det är viktigt att vi identifierar särdragen hos varje region. Trafiksystemet ska utvecklas så att styrkorna i respektive region utnyttjas och främjas. Exempelvis en exportinriktad region som Österbotten är beroende av fungerande kommunikationer på spår, vägar – särskilt Riksväg 8 – farleder och i luften.

I Finlands mest tätbefolkade landskap Nyland är behoven desamma, men lösningarna i många avseenden annorlunda. I miljonmetropolen – Helsingforsregionen – ska vi fortsätta att satsa på spårtrafik, infrastruktur-lösningar som för trafiken under jord (såsom Pissarabanen), vi ska befrämja en utbyggnad av kollektivtrafik och satsa på välplanerade cykelleder.

De som rör sig i trafiken förväntar sig att Finland betalar av på reparationsskulden för vägnätet. Det är skäl att starkt understryka här, att inte heller det lägre allmänna vägnätet får försummas. Det lägre vägnätet har stor betydelse för både människor och råvarutransporter. Folk är arga på att de behöver föra bilen till verkstaden en extra gång per år när hålen i vägen förstör stötdämpare och annat. Därför har Svenska riksdagsgruppen lätt att stöda att man kraftigt ökar på finansieringen av bastrafikledshållningen för att behålla befintliga vägnät i skick – och vi måste också ha råd att sanda vägarna på vintern.

När det gäller spårinvesteringar i Nyland är behoven stora i olika väderstreck. Förbättringen av stambanan – som nu är en flaskhals – måste ha hög prioritet, eftersom den påverkar så mycket all tågtrafik i hela landet. Hangö-Hyvinge-banan behöver elektrifieras. I fråga om den så kallade östra kustbanan är det väsentligt att dragningen entydigt följer kusten Sibbo-Borgå-Lovisa-Kotka vidare österut.

Det är av största vikt att nuvarande kustbanan via Kyrklätt, Raseborg och hela västra Nyland får mer satsningar. Kustbanan behöver moderniseras och göras effektivare genom dubbelspår, vilket skulle öka kapaciteten, få bort förseningar, höja hastigheten på spåren och försnabba tidtabellerna.

Ärade talman,

Ett väsentligt instrument är konsekvensanalysen. Konsekvensanalyserna ska på ett tydligt och begripligt sätt mäta hur de valda lösningarna betalar sig tillbaka och producerar samhällsnytt. Det är viktigt för vårt lands konkurrenskraft. Vi är därför positiva till nya de finansieringsverktyg som redogörelsen omnämner.

Det är ändå viktigt med realism. Vi borde därför sluta drömma om ishavsbana och Tallinntunnel – som, om de ska betalas från statsbudgeten, är dyra trafikpolitiska drömmar. I stället bör vi se på var investeringar gör mest nytta för att stärka landets konkurrenskraft, understöda exportindustrin, hålla nuvarande infrastruktur i skick, bygga ut kollektivtrafik som stöda trafikens omställning från fossila bränslen, vilket är nödvändigt för att Finland ska nå sina klimatmål.

Det är bra att man går in för långsiktighet och bättre systematik när det gäller trafikinvesteringarna. Det möjliggör också bättre EU-finansiering.

Den aktuella planen som omspannar tolv år kommer att genomföras parallellt med att Finland, Europa och hela världen mäter sin trovärdighet när det gäller klimatpolitiken.

Avslutningsvis är det viktigt att poängtera sjöfartens viktiga roll för Finland och för vår export. Nästan 90 procent av utrikeshandeln går med fartyg. Finland behöver därför också i framtiden en aktiv och konkurrenskraftig sjöfartspolitik.

Interpellationsdebatt

6.2.2019 / Anna-Maja Henriksson

Ärade talman,

Finland har på senare tid i många internationella mätningar placerat sig högt när man mätt lycklighet och livskvalitet. Det har vi orsak att vara nöjda och stolta över. Vi ska fortsätta att utveckla vårt samhälle i den riktningen.

Mot den bakgrunden ter sig den vanvård som uppdagats inom äldreomsorgen som ett slag i ansiktet. Nu är många äldres trygghetskänsla rubbad. Så får det inte vara om vi vill vara ett civiliserat samhälle.

Vi måste fråga oss vad som har gått snett och gå till botten med problemet.

Svenska riksdagsgruppen och SFP anser att det är bra med valmöjligheter också inom äldre vården. För en äldre människa är ändå det viktigaste att man får den vård som man behöver på den ort där man bor – inte om serviceboendet är kommunalt eller privat.

Men, vårdbolagen måste bevisa att deras främsta syfte är att erbjuda service av god kvalitet, inte att maximera vinsterna på patienternas bekostnad. Det räcker inte att företaget marknadsför fina värden på sina nätsidor.

Det är synnerligen oetiskt och oacceptabelt att skattepengar som ska användas för vård kanaliseras via skatteparadis till internationella storbolag vars primära intresse är att maximera vinsten och betala ut goda dividender till sina ägare – utan intresse för vårdens kvalitet.

Var blev etiken?

Ärade talman,

Seniorernas röst måste höras bättre i samhället. Särskilt då vi vet att Finland befolkning åldras och behovet av äldreomsorg ökar.

Vi behöver en äldreombudsman i Finland, med ett ordentligt mandat och som rapporterar till riksdagen.

Vi behöver flera händer inom vården – en persondimensionering som skrivs in i lag. Samtidigt måste också den så kallade vårdtyngden beaktas. Exempelvis en äldre dement person behöver mer vård än en som inte lider av demens. En lagstadgad persondimensionering får heller inte leda till att vi i stället tar bort resurser från hemvården.

Finland satsar ca 20 årsverken på att övervaka kvaliteten på åldringvården, de flesta arbetar på regionförvaltningsverken. Efter att jag tog upp saken på frågetimmen förra torsdagen har det kommit fram att på riksplanet vid Valvira är det endast en person som arbetar med övervakningen. Jag upprepar: bara en person. Det är fullständigt ohållbart och måste åtgärdas omgående. Därför frågar jag: Är regeringen nu omedelbart beredd att i en tilläggsbudget anslå mer resurser för övervakningen?

Och här vill jag säga klart att vård- och landskapsmodellen inte kommer att lösa resursfrågan. Tvärtom så utgår regeringens vårdreform från en utökad självövervakning. Det är att bedra sig själv om man tror att de här problemen löser sig på det sättet.

Enligt statistik från THL har under de senaste tjugo åren de privata vårdbolagens och organisationernas andel av servicen ökat från knappt 25 procent till drygt 45 procent. Regeringens vårdreform kommer ytterligare öka antalet aktörer inom vården och omsorgen.

Regeringen får själv se sig i spegeln för den situation som uppstått. Vård- och landskapsreformen har skapat en oerhörd osäkerhet ute på kommunfältet. Kommunala beslutsfattare har velat trygga tillgången till äldreomsorg och lyssnat till lockropen från de stora privata vårdbolagen. Istället för ett osäkert hyreskontrakt på tre år, som erbjuds i regeringens landskapsmodell, har man valt att sälja sina fastigheter, göra ett långt hyreskontrakt och fått in pengar till den kommunala kassan.

Trots att den senaste tidens avslöjanden har blottat grundläggande problem inom äldreomsorgen finns det ingen orsak till hysteri. Vi vet att på många ställen görs stora insatser inom vården och kvaliteten på vården är bra. De som jobbar inom äldreomsorgen är värda all uppmuntran för sitt värdefulla arbete.

Men nu är det vårt politiska ansvar att reparera de fel som finns. Det måste finnas ett skydd för vårdpersonalen, som tryggar att ingen får sparken om man anmäler olägenheter och missbruk. Vårdhemmen måste avkrävas bättre dokumentation om problem som uppdagas och regelbundna rapporter om hur problemen korrigerats. De ska vara enklare att bötfälla företag som systematiskt bryter mot avtal.

Det behövs också bättre upphandlingsprocesser som sätter kvaliteten i fokus.

Vi måste bygga vårt samhälle så att alla äldre i vårt land ska få känna trygghet i sin vardag.

Responsdebatt statsrådets framtidsredogörelse del 2

4.3.2019 / Veronica Rehn-Kivi

Ärade talman,

Förändringarna i arbetslivet är en av de absolut mest centrala frågorna nu. Framtidsutskottet kommer med en viktig analys om vad som pågår i vårt samhälle.

Som utskottet konstaterar får vi både nya sätt att arbeta, som avviker från det traditionella, och flera anställningsformer. Det förutsätter förändringar i lagstiftningen, i socialskyddet, men också i våra attityder.

Jag lyfter fram fem politiska åtgärder – eller starkare uttryckt – reformer som är nödvändiga i den snabba utveckling som pågår.

Arvoisa puhemies,

Tuon esiin viisi poliittista toimenpidettä – tai vahvemmin sanottuna – uudistusta, jotka ovat tarpeen meneillään olevassa kehityksessä.

Ensinnäkin tarvitaan riittävän kattava perhevapaaudistus. Uudistuksen tulee antaa selkeät puitteet, joilla parannetaan työelämän tasa-arvoa. Tarvitsemme nykyistä useampia isiä, jotka jakavat vastuun kodista ja lapsista, ja tarvitsemme joustavia tapoja, joiden avulla pienten lasten vanhemmat voivat osallistua työelämään.

Laskevasta syntyvyystrendistä kärsivä yhteiskuntamme tarvitsee ylipäänsä nykyistä avokätisempiä perhevapaita. Meidän on osoitettava, että lasten hankkiminen on mielekästä. Meillä on oltava varaa toteuttaa uudistus ensi vaalikaudella. Nykytilanteessa monien perheenperustamisissä olevien tulot ovat pienemmät kuin suurten ikäluokkien eläkkeet. Kuten mietinnössä todetaan, on myös muistettava, että nuoret joutuvat samalla kantamaan vastuun myös ilmastonmuutoksesta, valtionvelasta ja iäkkäämmästä sukupolvesta.

Toiseksi, tarvitsemme työelämän uudistuksen. Kun maasto ja toimintaympäristö muuttuvat, emme voi vain kynsin hampain puolustaa mennyttä. Me RKP:ssä haluamme edelleen säilyttää työehtosopimusten yleisittävyyden, mutta se ei kelpaa syyksi olla uudistamatta työelämää.

Ärade talman,

Dagens och morgondagens arbetsliv vinner på att ge möjligheter för arbetstagare och arbetsgivare att föra en dialog och fatta beslut mer lokalt.

För det tredje måste socialskyddet förnyas så att det bättre omfattar även egenföretagare och frilansare, vars antal hela tiden växer. Det är viktigt att skapa ramar som gör det möjligt för människor att bli företagare eller att arbeta från olika plattformar utan att de förlorar alla förmåner som anställda har.

Det är bra att framtidsutskottet lyfter fram de utmaningar som ställs på personer med nedsatt arbetsförmåga. Att arbetet förändras får inte leda till en polarisering av arbetsmarknaden eller en tudelning av folket.

Arvoisa puhemies,

Neljänneksi – kuten mietinnössä korostetaan – ilman riittävää maahanmuuttoa työvoiman tarjonta laskee ja työllisyys heikkenee. Meidän on lakattava kyseenalaistamasta tätä totuutta. Meidän tulee mahdollistaa työperäinen maahanmuutto ja myös opiskelusta johtuva maahanmuutto kotouttamispolitiikkaa parantamalla. Tämä on suora lainaus: Suomeen tulee saada jatkossa merkittävästi nykyistä enemmän korkeakouluopiskelijoita muista maista, ja heidät on saatava myös työllistymään tänne.

Kuten Ruotsalainen eduskuntaryhmä ja RKP ovat usein ennenkin sanoneet tässä salissa: aloitetaan luopumalla ulkomaisen työvoiman tarveharkinnasta. Se hyödyttäisi maamme yritysten lisäksi myös esimerkiksi palvelualaa.

Viidenneksi meidän on panostettava koulutukseen, jos haluamme hyödyntää kaikki työn rakenteiden muutoksen seurauksena tarjoutuvat mahdollisuudet. Suomalaisen koulutuksen vahvuus on se, että kaikille tarjotaan tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet, mutta koulutusmäärärahojen indeksijääditysten on loputtava.

Klimatförändringen kräver att universiteten och forskningen har de resurser som behövs för att få fram klimatsmarta lösningar och innovationer som också bör vara en viktig del av vår exportindustri. SFP vill se att det satsas 4 procent av BNP på forskning och innovationer.

Summa summarum: I alla förändringar ska vi utgå från människans behov. I fråga om förändringen av arbetet gäller det att realistiskt behandla hotbilderna, men att i första hand se möjligheterna!

På besök på Sveaborg.

Assistentkaffe.

